

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы
Колай авыл җирлеге Советының унтугызынчы утырышы

Татарстан Республикасы
Питрәч муниципаль районы
Колай авыл җирлеге Советы
КАРАРЫ

29 апрель, 2022 ел

№ 47

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы «Колай авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ нөмерлы Федераль закон нигезендә, Питрәч муниципаль районы «Колай авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставына таянып **Питрәч муниципаль районы Колай авыл җирлеге Советы карар кабул итте:**

1. Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы «Колай авыл җирлеге» муниципаль берәмлегендә бюджет процессы турындагы нигезләмәне расларга (Кушымта).
2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматы рәсми порталында (www.pravo.tatarstan.ru) һәм Питрәч муниципаль районы рәсми сайтында (www.pestreci.tatarstan.ru) бастырып чыгарырга.
3. Әлеге карар рәсми басылып чыкканнан (халыкка җиткерелгәннән) соң үз көченә керә.
4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

Колай авыл җирлеге

Поповская

Н.В. Поповская

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының Колай авыл жирлегә Советы карары белән расланды
29 апрель, 2022 ел № 47

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ПИТРӘЧ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ «КОЛАЙ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы Колай авыл жирлегенә бюджет процессы турында нигезләмә (алга таба - авыл жирлегә) Жирлек бюджеты керемнәрен формалаштыру һәм чыгымнарын гамәлгә ашыру, Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, бюджет исәбен алып бару, бюджет хисабын төзү, карау һәм раслау процессында, шулай ук муниципаль бурыч алулар һәм муниципаль бурычны жайга салу процессында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала.

1 статья. Бюджет процессының хокукий нигезе

1. Әлеге Нигезләмә Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы (алга таба - РФ БК), Татарстан Республикасы Бюджет кодексы (алга таба – ТР БК), «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районының «Колай авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге Уставы (алга таба - Жирлек уставы), Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы бюджет законнарының башка нормалары нигезендә эшләнә.

2. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган терминнар һәм төшенчәләр әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән норматив актларда да шул ук әһәмиятгә кулланыла.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы муниципаль хокукий актларны РФ БК нигезендә үз компетенциясе чикләрендә кабул итә.

2 статья. Жирлек бюджеты турындагы карарның гамәлдә булу вакыты

1. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр РФ БК һәм (яки) бюджет турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

2. Жирлек бюджеты турындагы карар аңа кул куелганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча билгеләнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

3 статья. Жирлекнең бюджет вәкаләтләре

Жирлекнең бюджет вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту һәм Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау тәртибен билгеләү;

Жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, Жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны төзү һәм раслау;

Жирлекнең чыгым йөкләмәләрен билгеләү һәм үтәү;

Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар би­рү тәртибен билгеләү, Жирлек бюджетыннан бюджетара трансфертлар би­рү;

муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр би­рү, бюджет кредитлары би­рү, муниципаль бурыч белән идарә итү һәм муниципаль активлар белән идарә итү;

жирле бюджетка кагылышлы өлешендә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, детальләштерү һәм билгеләү;

РФ БК жирле үзидарә органнарының бюджет вәкаләтләренә кертелгән башка бюджет вәкаләтләре

4 статья. Жирлек бюджеты хокукый формасы

1. Жирлек бюджеты Татарстан Республикасы Питрәч муниципаль районы «Колай авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә Советының (алга таба - Жирлек Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

2. Жирлек бюджеты муниципаль берәмлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен билгеләнгән.

Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан Жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү өчен акчаны барлыкка китерүнең һәм тотуның башка рәвешләрен куллану рөхсәт ителми.

3. Жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле эһәмияттәге мәсьәләләр буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга бәйле барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган Жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәүгә юнәлдерелә торган акчалар аерым карала.

5 статья. Бюджет классификациясе

Авыл жирлегенә бюджетын төзү һәм үтәү, бюджет (бухгалтерлык) исәбен алып бару, бюджет (бухгалтерия) һәм башка финанс хисаплылыгын төзү Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә гамәлгә ашырыла.

Финанс органы Баш администраторлары жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керемнәр төрләре буенча төр кодлары исемлеген раслай.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр исемлегенә, чыгымнарның ведомство структурасы составында, Жирлек советы карары белән билгеләнә.

Жирлек бюджеты чыгымнары төрлөренен бүлекләр, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), төркөмнәре (төркөмнәре һәм төркөмнәре) исемлеге Жирлек бюджеты турында Жирлек советы карары белән яисә РФ БК билгеләгән очракларда Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасы белән раслана.

Бюджет чыгымнарының максатчан статьялары жирле администрация органнары эшчәнлегенә муниципаль программаларына кертелмәгән, бюджет чыгымнарының ведомство структурасында күрсәтелгән фән, мэгариф, мәдәният һәм сәламәтлек саклау учреждениеләре (әлеге Нигезләмә максатларында - эшчәнлекнең программага карамаган юнәлешләре) һәм (яисә) тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре нигезендә формалаша.

Жирле үзидарә органнары тарафыннан хупланган «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясында каралган һәр гавами норматив йөкләмәгә, бюджетара трансфертка, инициативалы проектка бюджет чыгымнары классификациясенен уникаль кодлары бирелә.

Жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары, әгәр РФ БК бүтәнчә билгеләнмәгән булса, Жирлек бюджетын төзү һәм үтәүне оештыру белән шөгылләнүче финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ягыннан тәэмин ителә торган Жирлек бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары күрсәтелгән бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар бирелә торган Жирлек бюджеты үтәлешен төзүне һәм оештыруны гамәлгә ашыручы финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә билгеләнә.

Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары исемлеге Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары белән раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының статьялары исемлеге, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларын раслаганда, Жирлек бюджеты турында Жирлек Советы карары белән раслана.

Финанс органы жирле үзидарә органнары һәм (яки) алар карамагындагы казна учреждениеләре Баш администраторлары булган Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының кодлары исемлеген раслай.

6 статья. Жирлектә бюджет процессының принциплары һәм этаплары

Бюджет процессы-Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары һәм бюджет процессында катнашучыларның бюджет проектын төзү һәм карау, бюджетны раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тоту, бюджет исәбен төзү, тышкы тикшерү, карау һәм раслау буенча эшчәнлеге регламентлана.

7 статья. Бюджет процессында катнашучылар

Бюджет процессында катнашучылар булып торалар:

Жирлек башлыгы (алга таба-башлык);

Жирлек Советы;

Авыл жирлеге башкарма комитеты (алга таба-Башкарма комитет);

Төзелгән килешү нигезендә финанс органы;

Муниципаль финанс контроле органнары;
Бюджет акчаларын баш бүлүчө (алга таба - ГРБС), бюджет акчаларын бүлүчөлөр (алга таба - РБС);
Бюджет керемнәре Баш администраторлары, администраторлары;
Бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары, администраторлары;
Бюджет акчаларын алуучылар.

8 статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре

1. Жирлек Советы:

1) Жирлек бюджетын һәм аның үтәләше турындагы хисапны карый һәм раслый, Жирлек бюджетының аерым мәсьәләләрен карау барышында контрольдә тотат;

2) Тышкы муниципаль финанс тикшерүе органнарының хокукый статусын формалаштыра һәм билгели;

3) жирле салымнар кертә, алар буенча салым ставкаларын билгели һәм салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары белән бирелгән хокуклар чикләрендә жирле салымнар буенча салым ташламаларын бирә.;

4) Жирлек советы карары белән Жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапны тышкы тикшерүне гамәлгә ашыру тәртибен билгели;

5) РФ БК, 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, 2011 елның 7 февралендәгә 6-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе һәм муниципаль берәмлекләренң контроль – хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» Федераль закон, Россия Федерациясенң башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Жирлек уставы нигезендә башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.

Россия Федерациясе Конституциясендә, РФ БК, Россия Федерациясенң һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча Жирлек советына аның вәкаләтләрен тәэмин итү өчен Башкарма комитет тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат бирелергә тиеш.

2. Башкарма комитет:

1) Жирлекнең социаль-икътисадый үсешә фаразын эшләү тәртибен билгели;

2) Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибен билгели;

3) Жирлек бюджеты проектын (бюджет проектын һәм урта сроклы финанс планын) төзүне тәэмин итә;

4) Жирлек бюджеты проектын кирәкле документлар һәм материаллар белән Жирлек Советына раслауга кертә;

5) РФ БК башкасы каралмаган булса, бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслый;

6) Жирлек бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисаплылыгын төзүне тәэмин итә;

7) Жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапны Жирлек Советы раславына бирә;

8) агымдагы финанс елының беренчә кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда Жирлек бюджеты үтәләше турында хисап раслый һәм аны Жирлек советына һәм ревизия комиссиясенә жиберә;

9) Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бару тәртибен билгели;

10) РФ БК 78 статьясы таләпләренә туры китереп, юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга -

товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү тәртибен билгели;

11) РФ БК 78.1 ст. таләпләре нигезендә казна учреждениеләре булмаган коммерцияле булмаган оешмаларга муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына яки муниципаль милеккә күчемсез мөлкәт объектларын сатып алуга капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү тәртибен (субсидияләрдән тыш) билгели;

12) муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга капитал төзелеш объектларына һәм (яки) Жирлек акчалары исәбеннән күчемсез мөлкәт объектларын сатып алуга бюджет инвестицияләре бирү тәртибен билгели;

13) муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) муниципаль заданиене формалаштыру тәртибен һәм муниципаль йөкләмәне үтәүне финанс белән тәмин итү тәртибен билгели;

14) муниципаль программаларны эшләү, аларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибен билгели;

15) Жирлек исеменнән РФ БК һәм Жирлек уставы нигезендә муниципаль бурыч алулар башкара;

16) муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

17) Жирлек исеменнән чираттагы елга һәм план чорына бюджет турында Жирлек Советы карарында күрсәтелгән гарантияләренң гомуми суммасы чикләрендә, РФ БК таләпләре нигезендә һәм муниципаль хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә муниципаль гарантияләр бирә;

18) Эчке муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан эчке муниципаль финанс контроле буенча вәкаләтләргә гамәлгә ашыру тәртибен билгели;

19) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

3. Финанс органы:

1) Жирлек бюджеты проекты (бюджет проекты һәм урта сроклы финанс планы проекты) төзи, аны Жирлек Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм материаллар белән тапшыра;

2) Жирлек бюджетының үтәлешен оештыра;

3) бюджет хисабын төзү тәртибен билгели;

4) Жирлек бюджеты проекты төзү өчен кирәкле материалларны һәм Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисапны баш бүлүчеләрдән, алар белән эш итүчеләрдән һәм алуучылардан ала;

5) Жирлек бюджетының жыелма бюджет язмасын төзи һәм алып бара;

6) Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара, аны Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшыра;

7) Жирлек бюджеты чаралары белән операцияләр башкара;

8) муниципаль бурыч кенәгәсен алып бара. Муниципаль бурыч кенәгәсенә әлегә йөкләмәләр төрләре буенча Жирлекнең бурыч йөкләмәләре күләме, аларның барлыкка килү һәм үтәлеше (башка нигезләр буенча туктату) датасы һәм өлешчә, йөкләмәләргә тәмин итү рәвешләре турында белешмәләр, шулай ук аның составы, тәртибе һәм вакыты Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә торган башка мәгълүмат кертелә;

9) касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, жирлек бюджеты керемнәренң Баш администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары тарафыннан касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләренң составын һәм срокларын билгели;

10) бюджет акчаларын баш бүлүчелэрнең (бүлүчелэрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибен, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертөп, билгели;

11) жирлек бюджетының касса үтөлеше вакытында Бердәм бюджет счетларында акча белән идарә итә;

12) жирлек казнасыннан түләтүләр турында суд карарларын үтәү белән бәйле башкарма документларны һәм башка документларны исәпкә алып бара һәм саклый;

13) жирлекнең бюджет хисабын формалаштыра;

14) үз карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

15) бюджет йөкләмәләре лимитларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алучылар өчен билгели;

16) Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы, Федераль салым хезмәте, Татарстан Республикасы буенча Федераль казначылык идарәсе белән бюджет мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлекне гамәлгә ашыра;

17) РФ БК һәм (яисә) аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Жирлекнең финанс органының аерым бюджет вәкаләтләре жирлекнең жирле администрациясе һәм муниципаль районның жирле администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның финанс органы тарафыннан гамәлгә ашырылырга мөмкин.

4. Бюджет акчаларын баш бүлүче:

1) бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын үзе раслаган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә тәэмин итә;

2) үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

3) расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлгә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

4) бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә;

5) бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

6) бюджет йөкләмәләре лимитларын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

7) жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

8) казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

9) муниципаль биремнәр төзи һәм раслый;

10) максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук РФ БК билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләрен, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәэмин итә;

11) бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисаплылыгын формалаштыра;

11.1.(жирлек исемнән үз карамагындагы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча жавап бирә;

12) РФ БК һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

13) судта жирлек исемнән жавап бирүче вәкиле буларак, жирлеккә карата

дэгъвалар буенча чыгыш ясый:

а) жирле үзидарэ органнарының яисэ әлеге органнарның вазыйфаи затларының законсыз гамәлләре (гамәл кылмау) нәтижәсендә, ведомствога каравы буенча, шул исәптән законга яки башка хокукый актка туры килми торган жирле үзидарэ органнары актларын бастырып чыгару нәтижәсендә, физик затка яисэ юридик затка китерелгән зыянны каплау турында;

б) аның акчалата йөкләмәләрен үтәү өчен үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгәндә аның казна учреждениесе булып торучы бюджет йөкләмәләре лимитлары житмәгәндә тапшырыла торган бюджет йөкләмәләре;

в) Федераль закон нигезендә Халык-хокукый берәмлек мәнфәгатьләрен Россия Федерациясе Бюджет законнары нигезендә жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүченең вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы орган тәкъдим итә торган муниципаль берәмлеккә карата башка дэгъвалар буенча.

Жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүче судта гариза бирүче вәкиле буларак, Россия Федерациясе Граждан кодексының 1081 статьясындагы 3.1 пункты нигезендә, регресс тәртибендә акча түләттерү турындагы дэгъвалар буенча жирлек казнасы хисабына зыянны каплауга китергән затларга карата чыгыш ясый.

5. Бюджет акчаларын бүлүче:

1) жирлек бюджетының тиешле чыгымнарын планлаштыра;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бүлә һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

3) бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

3.1.(максатчан билгеләнеше булган бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, шулай ук РФ БК билгеләнгән башка субсидияләр һәм бюджет инвестицияләренә, аларны биргәндә билгеләнгән шартларның, максатларның һәм тәртипнең үтәлешен тәэмин итә;

4) бюджет акчаларын тиешле баш бүлүче тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчаларын баш бүлүченең үз карамагындагы аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Жирлек бюджеты керемнәре баш администраторы:

1) жирлек бюджеты керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджеты проекты һәм (яки) урта сроклы финанс планын төзү өчен кирәкле белешмәләр тапшыра;

3) касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;

4) жирлек бюджеты керемнәре баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

5) Россия Федерациясе керемнәре чыганакалары исемлегенә һәм бюджет керемнәре чыганакалары реестрына кертү өчен аларга беркетелгән керемнәр чыганакалары турында белешмәләр тапшыра;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджетка керемнәренә фаразлау методикасын раслый;

7) РФ БК һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

8 статьяның 7 пунктының 6.1 пунктчасы 2022 елга һәм 2023 һәм 2024 еллар план чорына бюджет төзегәндә һәм үтәгәндә барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата кулланыла (01.07.20021 ел, № 251-ФЗ).

6.1. Жирле бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Бюджет керемнәренең Баш администраторлары исемлегендә бюджет керемнәре баш администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы органнар (оешмалар) һәм аларга беркетелгән бюджет керемнәре төрләре (төрләре) булырга тиеш.

7. Жирлек бюджеты керемнәре администраторы:

1) исәп-хисапның дөреслегенә, бюджетка, пеняларга һәм алар буенча штрафларның тулы һәм үз вакытында башкарылуына исәп-хисап ясауны, исәпкә алуны һәм контрольне гамәлгә ашыра;

2) бюджетка түләүләр, пенялар һәм штрафлар буенча бурычларны түләтүне гамәлгә ашыра;

3) жирлек бюджетына артык түләнгән (түләтелгән) түләүләрне, пеняларны һәм штрафларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентларны һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны кире кайтару турында Карар кабул итә һәм Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә кире кайтаруны гамәлгә ашыру өчен Федераль казначылык органына йөкләмә бирә;

4) Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләр исәбе (төгәлләштерү) турында карар кабул итә һәм Федераль казначылык органына хәбәрнамә бирә;

5) бюджет керемнәренең баш администраторы билгеләгән очракта һәм тәртиптә бюджет керемнәренең баш администраторына жирлек бюджеты керемнәренең тиешле баш администраторы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен кирәкле белешмәләр һәм бюджет хисапчылыгын төзи һәм тапшыра;

6) физик һәм юридик затлар тарафыннан дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр өчен акча, шулай ук Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәрен формалаштыру чыганагы булган башка түләүләрне түләү өчен кирәкле мәгълүматны, «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру турында» 2010 елның 27 июлендәге 210-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртип нигезендә, Россия Федерациясе законнарында каралган очраклардан тыш, дәүләт һәм муниципаль түләүләр турында Дәүләт мәгълүмат системасына бирә;

7) бюджетка түләүләр буенча бурычларны түләттерүгә өметсез дип тану турында карар кабул итә;

8) РФ БК һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

Бюджет керемнәре администраторларының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә, шулай ук алар карамагында булган бюджет керемнәренең Баш администраторлары тарафыннан бюджет керемнәре администраторына вәкаләтләрен бирә торган хокукый актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

8. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының үзенә буйсынучы администраторлары исемлеген төзи;

2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәренә һәм

түлүүлэрне планлаштыруны (фаразлауны) гамэлгә ашыра;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarын түлүү өчен бүлөп бирелгән ассигнованиеләрне куллануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

4) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarының ведомство буйсынуындагы администраторларына бюджет ассигнованиеләрен бүлө һәм жирлек бюджетының тиешле өлешен үти;

5) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторының бюджет хисаплылыгын төзи;

6) Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән мондый методикага карата гомуми таләпләр нигезендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәрне фаразлау методикасын раслай;

7) бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә.

8 статьяның 9 пунктындагы 8.1 пунктчасы 2022 елга һәм 2023 һәм 2024 еллар план чорына бюджет төзегәндә һәм үтәгәндә барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата кулланыла (01.07.20021 ел, № 251-ФЗ).

8.1. Жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә жирле администрация тарафыннан раслана.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының Баш администраторлары исемлегендә бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының баш администраторларының бюджет вәкаләтләрен гамэлгә ашыручы органнар (оешмалар) исемнәре һәм аларга беркетелгән бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторы:

1) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча керемнәрне һәм түлүүләрне планлаштыруны (фаразлауны) гамэлгә ашыра;

2) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы бюджетына керүен тулылыгын һәм үз вакытында керүен контрольдә тотә;

3) жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы буенча бюджетка керүне һәм бюджеттан түлүүләрне тәэмин итә;

4) бюджет Хисабын формалаштыра һәм тапшыра;

5) бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarының тиешле баш администраторы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы баш администраторының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамэлгә ашыра;

6) РФ БК һәм аның нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамэлгә ашыра.

10. Бюджет акчаларын алучы:

1) бюджет сметасын төзи һәм башкара;

2) бюджет йөкләмәләренең һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) үти;

3) үзендә каралган бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәләлеген, максатчан характерын тәэмин итә;

4) бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

5) бюджет исәбен алып бара (бухгалтерлык исәбен алып баруны тәэмин итә);

6) бюджет хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәэмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә

(бүлүчөгө) бюджет хисаплылыгын бирэ;

7) РФ БК һәм аның нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга салучы муниципаль хокукый актларда билгелэнгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

11. Эчке финанс аудитын оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча бюджет процессында аерым катнашучыларның бюджет вәкаләтләрә

1. Эчке финанс аудиты бюджет акчаларының баш администраторы житәкчесенә, бюджет акчаларын бүлүченә житәкчесенә, бюджет акчаларын алучы житәкчесенә, бюджет керемнәре администраторы житәкчесенә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы житәкчесенә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторы житәкчесенә Формалаштыру һәм бирү эшчәнлегә булып тора:

а) бюджет акчаларын бүлүченә, бюджет акчаларын алучының, бюджет керемнәре администраторының, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары администраторының (алга таба - бюджет акчалары администраторының), бюджет акчаларының баш администраторының (алга таба-бюджет акчалары администраторының) бюджет вәкаләтләрән үтәүне бәяләү нәтижәләре турында мәгълүмат, шул исәптән бюджет хисаплылыгының дәрәслеге турында бәяләмә;

б) финанс менеджментының сыйфатын күтәрү, шул исәптән бюджет акчаларын куллануның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген арттыру турында тәкъдимнәр;

в) финанс менеджментының сыйфатын күтәрүгә юнәлдерелгән карарларны үтәү нәтижәләре турында бәяләмә.

2. Эчке финанс аудиты максатларда гамәлгә ашырыла:

а) бюджет акчалары баш администраторының, бюджет средстволары администраторының бюджет хокук мөнәсәбәтләрән жайга сала торган билгелэнгән хокукый актларда, үз бюджет вәкаләтләрән үтәүгә карата таләпләрне үтәү (алга таба - эчке финанс контроле) максатларында гамәлгә ашырыла торган эчке процессның ышанычлылыгын бәяләү һәм эчке финанс контролен оештыру турында тәкъдимнәр эзерләү максатларында гамәлгә ашырыла торган эчке финанс контроле ышанычлылыгын бәяләү (алга таба-эчке финанс контроле);

б) бюджет хисаплылыгының дәрәслеген һәм бюджет исәбен алып бару тәртибенә бюджет исәбен алып баруның бердәм методологиясенә, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгелэнгән бюджет хисаплылыгын төзү, тапшыру һәм раслау тәртибенә, шулай ук РФ БК 264.1 статьясындагы 5 пункты нигезендә кабул ителгән ведомство (эчке) актларына туры килүен раслау;

в) финанс менеджментының сыйфатын күтәрү.

3. Эчке финанс аудиты структур бүлекчәләренә функциональ бәйсезлегә принцибы нигезендә яисә эчке финанс аудитының федераль стандартларында каралган очрақларда, бюджет акчаларының баш администраторы (хезмәткәрләре), эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән бюджет акчалары администраторының вәкаләтле вазыйфай затлары (хезмәткәрләре), эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләр бирелгән бюджет акчалары администраторының, шулай ук әлегә статьяда каралган вәкаләтләрне тапшыру очрақларында гамәлгә ашырыла, - бюджет акчаларының баш администраторы (администраторы) яисә вәкаләтле вазыйфай затлар (хезмәткәрләре) тарафыннан күрсәтелгән вәкаләтләр аңа тапшырыла.

4. Бюджет акчалары администраторы үз карамагындагы бюджет акчаларының баш администраторына яисә бюджет акчаларының әлегә баш администраторына эчке финанс аудитының федераль стандартлары нигезендә эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру вәкаләтләрән тапшырырга хокуклы.

5. Эчке финанс аудиты Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан

билгелэнгән эчке финанс аудитының федераль стандартлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Эчке финанс аудитының федераль стандартларында эчке финанс аудитын гамәлгә ашырганда функциональ бәйсезлек принцибы, бурычлар, эчке финанс аудитын оештыру, планлаштыру һәм уздыру нигезләре һәм тәртибе, аның нәтижеләрен гамәлгә ашыру, вазыйфай затларның (хезмәткәрләреннән) хокуклары һәм бурычлары, шулай ук эчке финанс аудитын гамәлгә ашыру буенча вәкаләтләрен тапшыру очракларын һәм тәртибен билгеләргә тиеш.

Бюджет акчаларының Баш администраторлары, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыручы бюджет акчалары администраторлары эчке финанс аудитының федераль стандартларын үтәп, эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны тәмин итә торган ведомство (эчке) актларын чыгара.

6. Бюджет вәкаләтләрен үтәү сыйфатын, шулай ук активлар белән идарә итү сыйфатын, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр һәм хезмәт күрсәтүләрен сатып алу сыйфатын мониторинглауны үз эченә алган финанс менеджменты сыйфаты мониторингы үткәрелә:

а) бюджет акчаларының баш администраторларына карата ул билгеләнгән тәртиптә финанс органы;

б) бюджет акчаларының баш администраторы үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата билгеләнгән тәртиптә.

7. Финанс менеджменты сыйфаты мониторингын үткәрү тәртибен шул исәптән билгели:

а) финанс менеджменты сыйфаты күрсәткечләрен исәпләү һәм анализлау, күрсәтелгән мониторингны уздыру өчен кирәкле мәгълүматны формалаштыру һәм тапшыру кагыйдәләре;

б) финанс менеджменты сыйфаты мониторингы нәтижеләре турында хисап формалаштыру һәм тапшыру кагыйдәләре.

8. Бюджет акчаларының баш администраторы финанс органы каравына үзенә буйсынган бюджет акчалары администраторларына карата финанс менеджментының сыйфаты мониторингын үткәрү вәкаләтләрен тапшыру турында тәкъдим кертергә һәм финанс органы белән килешенеп, әлегә вәкаләтләрен финанс органына тапшырырга хокуклы.

9 статья. Жирлек бюджеты керемнәре

1. Жирлек бюджеты керемнәренә салым керемнәре, салым булмаган керемнәр һәм кире кайтарылмый торган керемнәр керә.

2. Жирлек бюджетына салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә торган түбәндәге жирле салымнардан салым керемнәре күчерелә:

жир салымы-норматив буенча 100 процент;

физик затлар милкенә салым-норматив буенча 100 процент.

3. Жирлек бюджетына федераль салымнардан һәм жыемнардан, шул исәптән махсус салым режимнарында каралган салымнардан һәм Татарстан Республикасы законнары белән РФ БКның 58 статьясы нигезендә билгеләнгән түләүләр нормативлары буенча региональ салымнардан салым керемнәре күчерелә.

4. Жирлек бюджетының салым булмаган керемнәре РФ БК 41, 42 һәм 46 статьялары нигезендә формалаша.

10 статья. Жирлек бюджеты чыгымнары

1. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дэүлэт хахимияте органнары, Татарстан Республикасы һәм жирле үзидарэ органнары вэкалэтлэрен чикләү белән бэйле чыгым йөкләмэлэре нигезендэ гамэлгэ ашырыла, алар Россия Федерациясе законнары, шартнамэлэр һәм килешүлэр нигезендэ чираттагы финанс елында һәм план чорында жирлек бюджеты акчалары исэбеннэн үтэлэргэ тиеш.

2. Бюджет ассигнованиелэренэ ассигнованиелэр керэ.:

1) муниципаль хезмэтлэр күрсэтү (эшлэр башкару) (алга таба - муниципаль хезмэтлэр күрсэтү), шул исэптэн муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгэ, эшлэр башкаруга, хезмэтлэр күрсэтүгэ муниципаль контрактлар өчен түлүгэ ассигнованиелэр;

2) халыкны социаль тээмин итү;

3) муниципаль учреждениелэр һәм муниципаль унитар предприятиелэр булмаган юридик затларга бюджет инвестициялэре бирү;

4) юридик затларга (муниципаль учреждениелэргэ субсидиялэрдэн тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга - товарлар, эшлэр, хезмэт күрсэтүлэр житештерүчелэргэ субсидиялэр бирү;

5) жирле үзидарэ органнарының законсыз гамэллэре (гамэл кылмау) нэтижэсендэ гражданга яисэ юридик затка китерелгэн зыянны каплау турында «Колай авыл жирлегэ» муниципаль берэмлегенэ карата дэгъвалар буенча Суд актларын үтэү;

6) бюджетара трансфертлар бирү.

3. Муниципаль хезмэтлэр күрсэтүгэ (башкарылган эшлэргэ) бюджет ассигнованиелэренэ ассигнованиелэр керэ:

1) казна учреждениелэре функциялэрен үтэүне тээмин итү, шул исэптэн физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмэтлэр күрсэтү (эшлэр башкару) буенча да;

2) бюджет һәм автоном учреждениелэргэ, алар тарафыннан дэүлэт (муниципаль) заданиесенен үтэлешен финанс ягыннан тээмин итүгэ субсидиялэр бирүне дә кертеп, субсидиялэр бирү;

3) дэүлэт (муниципаль) учреждениелэре булмаган коммерциячел булмаган оешмаларга, шул исэптэн күрсэтелгэн оешмалар тарафыннан физик һәм (яки) юридик затларга муниципаль хезмэтлэр күрсэтүгэ (эшлэр башкаруга) шартнамэлэр (килешүлэр) нигезендэ субсидиялэр бирү;

4) дэүлэт (муниципаль) милек объектларына бюджет инвестициялэрен гамэлгэ ашыру:

5) муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар сатып алу, эшлэр башкару һәм хезмэтлэр күрсэтү (казна учреждениесе функциялэрен үтэүне тээмин итү өчен бюджет ассигнованиелэреннэн һәм муниципаль милек объектларына бюджет инвестициялэрен гамэлгэ ашыруга бюджет ассигнованиелэреннэн тыш), шул исэптэн максатларда:

- дэүлэт оборона заказы кысаларында кораллар, хэрби һәм махсус техника, житештерү-техник билгелэнештэге продукция һәм мөлкэтне эшлэү, сатып алу һәм ремонтлау;

- дэүлэт матди резервына товарлар сатып алу;

- социаль өлкэдэ муниципаль хезмэтлэр күрсэтүгэ муниципаль социаль

заказны үтәүне финанс ягыннан тәэмин итү максатларында юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә, шулай ук физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә субсидияләр бирү.

4. Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук аның хисап финанс елында һәм ағымдагы финанс елында үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Муниципаль бирем үз эченә алырга тиеш:

1) күрсәтелә торган муниципаль хезмәтләрнең составы, сыйфаты һәм (яки) күләме (эчтәлеге) характерлаучы күрсәткечләр;

2) муниципаль йөкләмәнең үтәлешен контрольдә тоту тәртибе, шул исәптән аны вакытыннан алда туктату шартлары һәм тәртибе;

3) муниципаль биремнең үтәлеше турында хисапка карата таләпләр.

Физик һәм юридик затларга муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль йөкләмә шулай ук үз эченә алырга тиеш:

1) тиешле хезмәтләрне кулланучылар булып торучы физик һәм (яки) юридик затларның категорияләрен билгеләү;

2) тиешле хезмәтләр күрсәтү тәртибе;

3) Россия Федерациясе законнарында аларны түләүле нигездә күрсәтү каралган очракларда физик яки юридик затлар тарафыннан тиешле хезмәтләр күрсәтүгә чик бәяләр (тарифлар) яисә күрсәтелгән бәяләрне (тарифларны) билгеләү тәртибе.

Муниципаль бурыч күрсәткечләре муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, казна учреждениесенең бюджет сметасын төзегәндә, шулай ук муниципаль заданиене үтәүгә бюджет яки автоном учреждение тарафыннан субсидияләр күләмен билгеләү өчен бюджет проектларын төзегәндә кулланыла.

Муниципаль бурыч муниципаль учреждениеләр һәм коммерциягә карамаган башка оешмалар тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру өчен жирлек бюджеты проекты төзегәндә кулланыла.

Муниципаль бурыч чираттагы финанс елына һәм план чорына Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә төзелә (бюджет проекты төзегәндә мөмкин булган төгәллекләр белән).

Муниципаль бирем бюджет һәм автоном учреждениеләр, шулай ук жирлек Советы карары нигезендә билгеләнгән казна учреждениеләре өчен төзелә.

Муниципаль биремнәр үтәлешен финанс белән тәэмин итү жирлек бюджеты акчалары хисабына Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә башкарыла.

Муниципаль йөкләмәнең үтәлешен финанс белән тәэмин итү күләме Башкарма комитет тарафыннан расланган тәртиптә расланган муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар нигезендә, дәүләт сәясәтен эшләү һәм билгеләнгән эшчәнлек өлкәләрендә норматив-хокукый жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы хакимиятнең федераль органнары тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләрне үтәп исәпләнә.

Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль учреждениеләрне гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органы карары буенча муниципаль заданиене үтәүне финанс ягыннан тәэмин итү күләмен билгеләгәндә эшләр башкаруга чыгымнар нормативлары кулланыла.

6. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

Муниципаль контрактлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән очраклардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

7. Жирлек Советы карарында жирлек бюджеты турындагы карарда жирлек бюджетыннан акча бирү шартлары билгеләнергә мөмкин, алар нигезендә мондый акчалар Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8. Халыкны социаль тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләренә гражданнарга социаль түлүүләр бирүгә йә гражданнарга социаль ярдәм чараларын гамәлгә ашыру максатларында гражданнар файдасына товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуга бюджет ассигнованиеләре керә.

Халыкны социаль тәмин итү гавами норматив йөкләмәләр кабул итү юлы белән гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Күрсәтелгән гавами норматив йөкләмәләрне үтәүгә бюджет ассигнованиеләре пенсияләр, пособиеләр, компенсацияләр һәм башка социаль түлүүләр рәвешендә йөкләмәләрнең һәр төре буенча аерым карала.

9. Юридик затларга (муниципаль учреждениеләргә субсидияләрдән тыш), индивидуаль эшкуарларга, физик затларга - товар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр житештерүчеләргә-авыл жирлеге бюджеты турында жирлек Советы карарында һәм аның нигезендә кабул ителә торган башкарма комитет карары яисә ул вәкаләтле жирле үзидарә органнары актлары белән каралган очракларда һәм тәртиптә жирлек бюджетыннан бирелә.

муниципаль хезмәт күрсәтүләргә норматив чыгымнарны каплау өчен субсидияләрне дә кертеп, автоном учреждениеләргә субсидияләр каралырга тиеш.

Жирлек бюджетыннан күрсәтелгән субсидияләр күләмен билгеләү һәм бирү тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

автоном һәм бюджет учреждениеләре булмаган башка оешмаларга субсидияләр. Жирлек бюджетыннан күрсәтелгән субсидияләр күләмен билгеләү һәм бирү тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

10. Муниципаль милектәге капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

11. Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга бюджет инвестицияләре бирү Күрсәтелгән юридик затларның устав (жыелма) капиталларының эквивалент өлешенә муниципаль милек хокукы барлыкка килүгә китерә. Муниципаль берәмлеккә караган устав (склад) капиталында муниципаль берәмлек өлешен рәсмиләштерү Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган тәртиптә һәм бәяләр буенча гамәлгә ашырыла.

12. Муниципаль учреждениеләр һәм муниципаль унитар предприятиеләр булмаган юридик затларга, жирле бюджет акчалары исәбеннән капитал төзелеш объектларына бюджет инвестицияләре бирү турындагы карарлар Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

13. Әлеге статьяның 11 пункттында күрсәтелгән юридик затларга бирергә планлаштырыла торган бюджет инвестицияләре (әлеге пунктта күрсәтелгән бюджет инвестицияләреннән тыш) әлеге карарның аерым кушымтасы сыйфатында, юридик затны, бирелә торган бюджет инвестицияләре күләме һәм максатлары күрсәтеп,

бюджет турында карар белән раслана.

14. Башкарма комитет һәм элге статьяның 11 пунктында күрсәтелгән юридик зат арасында муниципаль берәмлекнең инвестицияләр субъекты милкендә катнашуы турында шартнамә бюджет турындагы карар үз көченә кергән көннән соң өч ай эчендә рәсмиләштерелә.

Билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән шартнамәләр булмау бюджет инвестицияләре бирмәү өчен нигез булып тора.

15. Муниципаль милеккә карамаган (кертелә алмый) капитал төзелеш объектларына жирлек бюджетыннан бюджет инвестицияләрен гамәлгә ашыру рөхсәт ителми.

11 статья. Башкарма комитеты резерв фонды

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә Башкарма комитетның резерв фондын булдыру күздә тотыла.

Жирлек бюджетының чыгым өлешендә жирлек Советының резерв фондын булдыру тыела.

Башкарма комитетның резерв фонды күләме жирлек бюджеты турындагы карар белән билгеләнә һәм күрсәтелгән карар белән расланган чыгымнарның гомуми күләменнән 3 проценттан артмаска тиеш.

Башкарма комитетның резерв фонды акчалары көтелмәгән чыгымнарны финанс ягыннан тәмин итүгә, шул исәптән авария-торгызу эшләрен һәм табигый бәла-казалар һәм башка гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен бетерүгә бәйле башка чараларны үткәргүгә, шулай ук элге пунктның 6 абзацында күрсәтелгән тәртиптә каралган башка чараларга жибәрелә.

Жирлек бюджеты составында каралган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләре Башкарма комитет карары буенча файдаланыла.

Жирлек бюджеты составында каралган Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләрен куллану тәртибе башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Башкарма комитетның резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка кушымта итеп бирелә.

12 статья. Жирлек бюджетында каралмаган чыгымнарны гамәлгә ашыру

Чыгым йөкләмәләренең яна төрләрен кабул итүгә бюджет ассигнованиеләре бүлеп бирү яисә чыгым йөкләмәләренең гамәлдәге төрләрен үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыру, жирлек бюджеты турында жирлек Советы карарына тиешле бюджет ассигнованиеләрен кертү шарты белән йә агымдагы финанс елында жирлек бюджеты турында жирлек Советы карарына тиешле үзгәрешләр керткәннән соң, жирлек бюджетына өстәмә керемнәрнең тиешле чыганакалары булганда һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре кыскартылганда, чираттагы финанс елы башыннан гына гамәлгә ашырылырга мөмкин. жирлек бюджеты чыгымнарының аерым статьяларына үзгәрешләр кертү турында.

13 статья. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре

1. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре нәтижәдә барлыкка килә:

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә органнары хәл итәргә хокуклы башка мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар кабул

итү, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча жирлек (муниципаль берәмлек исемнән) шартнамәләр (киләшүләр) төзү;

2) жирле үзидарә органнары тарафыннан үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда муниципаль хокукый актлар кабул итү;

3) жирлек исемнән муниципаль казна учреждениеләре тарафыннан килешүләр (киләшүләр) төзү.

2. Әлеге статьяның 1 пункттындагы 2 һәм 4 абзацларында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль билгеләнә һәм үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә үтәлә.

3. Жирлекнең әлеге статьяның 1 пункттындагы 3 абзацында күрсәтелгән чыгым йөкләмәләре федераль законнар (Татарстан Республикасы законнары) нигезендә жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә, жирлек бюджетына бирелә торган субвенцияләр исәбеннән һәм чикләрендә Россия Федерациясә БКның 140 статьясында каралган тәртиптә үтәлә.

Муниципаль берәмлектә тиешле субвенцияләрне исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арткан очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү үз керемнәре һәм жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә гамәлгә ашырыла.

4. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районның жирле үзидарә органнары һәм жирлек арасында төзелгән килешүләр нигезендә үзенә тапшырылган жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә бер өлешен муниципаль районның жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга яисә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча муниципаль районның жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруга бәйлә чыгым йөкләмәләре, аларга тапшырылган килешүләр нигезендә муниципаль район һәм авыл жирлегә жирле үзидарә органнары арасында төзелгән килешүләр нигезендә тиешле жирле үзидарә органнарының муниципаль хокукый актлары белән күрсәтелгән килешүләр нигезендә билгеләнә, тиешле жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар исәбенә һәм чикләрендә Россия Федерациясә БК 142.4 һәм 142.5 статьяларында каралган тәртиптә башкарыла.

Муниципаль берәмлектә тиешле бюджетара трансфертларны исәпләү методикаларында кулланыла торган нормативлар арткан очракта, муниципаль берәмлекнең күрсәтелгән чыгым йөкләмәләрен тулысынча үтәү өчен кирәкле өстәмә чыгымнарны финанс белән тәмин итү күрсәтелгән муниципаль берәмлекнең жирле бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары исәбенә гамәлгә ашырыла.

5. Жирле үзидарә органнары, РФ БК билгеләгән таләпләренә үтәп, үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы депутатларга, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затларына, муниципаль хезмәткәрләргә, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә хезмәт өчен түләү күләмнәрен һәм шартларын мөстәкыйль билгели.

6. Жирле үзидарә органнары федераль дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен, федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрактардан тыш, билгеләргә һәм үтәргә хокуклы түгел.

Жирле үзидарә органнары башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кермәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган мәсьәләләрне хәл итүгә бәйлә чыгым йөкләмәләрен бары тик үз финанс

акчалары булганда гына (бюджетара трансфертлардан тыш) билгеләргә һәм үтәргә хокуклы.

7. Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә алып барыла.

Жирлекнең чыгым йөкләмәләре реестры финансы органы тарафыннан Татарстан Республикасы Финансы министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финансы министрлыгына тапшырыла.

14 статья. Бюджет дефицита

1. Чираттагы финансы елына һәм план чорының һәр елына жирлек бюджеты кытлыгы, әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә үтәп, жирлек советы карары белән билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яки) түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмгә исәпкә алмыйча, жирлек бюджеты керемнәренә расланган еллык гомуми күләмгә 10 проценттан артмаска тиеш.

РФ БК 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар гамәлгә ашырыла торган муниципаль берәмлек өчен бюджет кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яисә) түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләмгә исәпкә алмыйча, жирлек бюджет керемнәренә расланган еллык гомуми күләмгә 5 процентыннан артмаска тиеш.

Муниципаль берәмлек милкендәге акцияләргә сатудан һәм капиталда катнашудың башка рәвешләрен сатудан керемнәр кытлыгын финанслау чыганакалары составында жирлек Советы карары белән расланган һәм (яисә) бюджет акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчалар кимү очрагында, жирлек бюджеты кытлыгы әлеге пунктта билгеләнгән чикләүләргә узып китәргә һәм жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны киметергә мөмкин.

3. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап күрсәткечләре буенча барлыкка килгән бюджет дефицита әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

14.1 статья. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр

1. Жирлек алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-бурычлы кеше билгеләнгән датага жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләргә туры китереп түләргә тиешле акчалар суммасы.

2. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр жирлекнең финансы активларын формалаштыра.

3. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), РФ БК каралган очрактан тыш, финансы органы тарафыннан билгеләнә.

4. Жирлек алдында акчалата йөкләмәләргә (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләргә үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләргә исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм килешүләр буенча таләпләргә хокукларын гамәлгә ашыру РФ БК 93.2 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә РФ БК 93.2 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, жирлек алдындагы акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы жирлек бюджетының бердәм счетына күчү датасыннан

башлап үтэлгән дип санала.

15 статья. Жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары

а) жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганакалары составына кертелә: номиналь хақы Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кергән акчалар һәм аларны түлүгә юнәлдерелгән акчалар арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларының жәлеп ителгән һәм түләнгән кредитлары арасындагы аерма;

жирлек тарафыннан Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм түләнгән бюджет кредитлары арасындагы аерма (жирлеккә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма);

тиешле финанс елы дәвамында жирлек бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары;

б) жирлек бюджеты кытлыгын эчке финанслауның бүтән чыганакалары составына кертелә:

жирлек милкендә булган акцияләр һәм капиталда катнашунуның башка рәвешләре сатудан керемнәр;

жирле бюджет чаралары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга карата таләп хокукы гарантка бирелүгә бәйле булса, Россия Федерациясе валютасында жирлек гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

жирлекнең башка бурыч йөкләмәләрен түлүгә Россия Федерациясе валютасында жибәрелә торган акчалар күләме;

юридик затларга жирлек бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан юридик затларга бирелгән бюджет кредитларының Россия Федерациясе валютасында бирелгән суммасы арасындагы аерма;

жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм жирлек бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитлары суммасы белән Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары арасындагы аерма;

жирле бюджетның бердәм счетыннан күчерелгән акчалар һәм жирле бюджетның бердәм счетына күчерелгән акчалар арасындагы аерма жирле бюджетның бердәм счетында калдыклар белән идарә итү буенча операцияләр үткәргәндә.

в) агымдагы финанс елы башына жирлек бюджеты акчаларының калдыклары:

хисап финанс елында айдаланылмаган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук жирлек советының хокукый акты белән билгеләнә торган күләмдә, агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм жирлек исемненән товарлар белән тәэмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга жибәрелә ала, (беренче абзац 2013 елның 16 октябрэндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) хисап финанс елында элге муниципаль контрактлар шартлары

нигезендә түләнергә тиешле юридик затларга субсидияләр би­рү өчен бюджет ассигнованиеләре, хисап финанс елында субсидияләр алу­чыларның акчалата йөкләмәләрен тү­л­әү өчен кирәкле сумма чикләрендә, финанс белән тә­мин итү чы­ганагы булып күрсәтелгән субсидияләр күрсәтелгән ма­ксатларга файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре сум­масыннан артмаган кү­л­әмдә, жи­рлек со­веты карары белән каралган очра­кларда, жи­рлек бюджеты ту­рында жи­рлек Со­веты карарында каралган очра­кларда;

хисап финанс елында бюджет ассигнованиеләрен ту­лысынча файдалан­мау сәбәпле барлыкка кил­гән калдыклар арасындагы аермадан артмаган кү­л­әмдә, Бюджет кодексы нигезендә бу­рыч тотрык­лы­лыгы ю­га­ры яисә уртача дәр­әжәсе булган за­емчылар төрке­менә кер­тел­гән, һәм ә­ле­ге ө­ле­ш­нең икенче абза­цында каралган бюджет ассигнованиеләрен арттыру сум­масы жи­рлек­нең бюджет хо­кук мөн­әсәбәт­лә­рен жайга салучы карарында бил­геләнгән тәр­тип­тә кул­ланыла;

(абзацның (РФ БК нигезендә бурыч тотрык­лы­лыгы ю­га­ры яки уртача дәр­әжәсе булган за­емчылар төрке­менә кер­тел­гән жи­рлеккә ка­гы­лышлы ө­ле­ш­ендә) га­мә­ле 2022 елның 1 гыйнварыннан 2023 елның 1 гыйнварына кадәр тук­татылды, абзац 29.11.20021 ел, № 384-ФЗ Фе­дераль закон белән кер­тел­де).

Бюджет кодексы нигезендә бурыч тотрык­лы­лыгы тү­бән булган за­емчылар төрке­менә кер­тел­гән бурыч алу­ларының го­му­ми сум­масыннан артып кит­кән кү­л­әмдә, жи­р­ле бюджет кыт­лы­гын финан­слау­га ю­нәл­дер­ел­гән ча­ра­лар­ның го­му­ми сум­масыннан һәм хисап финан­с елы йом­га­клары буенча жи­р­лек­нең бурыч йө­кләмә­лә­рен тү­л­әү кү­л­әм­нә­рен­нән артып кит­кән кү­л­әмдә, а­гым­да­гы финан­с елында жи­р­лек­нең бурыч йө­кләмә­лә­рен кыс­кар­ту­чы тү­л­әү­ләр­не га­мә­л­гә ашыруга жи­бә­релә.;

(абзацның га­мә­лдә бу­луы 2022 елның 1 гыйнварыннан 2023 елның 1 гыйнварына кадәр, 29.11.20021 ел, № 384-ФЗ Фе­дераль закон­нар редак­циясендә);

г) жи­р­ле бюджет кыт­лы­гын тыш­кы финан­слау чы­гана­клары со­ста­вына кер­телә:

Россия Фе­дерациясен­нән чит ил ва­лю­тасында жә­леп и­тел­гән һәм жи­р­лек та­ра­фыннан ма­ксат­чан чит ил кредит­ларын кул­лану кы­са­ларында би­рел­гән бюджет кредит­лары арасындагы аер­ма;

муниципаль га­ран­тия­ләр­не Га­рант та­ра­фыннан ү­тәү га­рант­ның прин­ци­палга карата ре­гресс та­лә­бе хо­ку­кы бар­лык­ка кил­гү­гә ки­тер­гән оч­ракта, ма­ксат­чан чит ил кредит­ларын кул­лану кы­са­ларында Россия Фе­дерациясе та­ра­фыннан би­рел­гән чит ил ва­лю­тасында жи­р­лек га­ран­тия­ләр­ен ү­тәү­гә жи­бә­релә торган ак­ча­лар кү­л­ә­ме.

16 статья. Муниципаль бурыч структурасы, муниципаль бурыч йөкләмәләре төр­лә­ре һәм ва­кыты

1. Муниципаль бурыч структурасы бурыч йө­кләмә­лә­рен­ен ә­ле­ге ста­тья­да бил­геләнгән төр­лә­ре буенча муниципаль бурыч йө­кләмә­лә­ре төр­кем­ле­ген­нән гыйбарәт.

2. Жи­р­лек­нең бурыч йө­кләмә­лә­ре йө­кләмә­ләр рә­вешендә бу­лырга мөм­кин:

а) жи­р­лек­нең кый­ммәт­ле кә­га­зы­ләр­енә (муниципаль кый­ммәт­ле кә­га­зы­ләр­гә);

б) Россия Фе­дерациясе ва­лю­тасында жи­р­лек бюджетына Россия Фе­дерациясе бюджет системасының баш­ка бюджет­ларыннан жә­леп и­тел­гән бюджет кредит­лары;

в) ма­ксат­чан чит ил кредит­ларын кул­лану кы­са­ларында Россия Фе­дерациясен­нән чит ил ва­лю­тасында жә­леп и­тел­гән бюджет кредит­лары;

г) жи­р­лек та­ра­фыннан кредит оеш­ма­лары­ннан Россия Фе­дерациясе ва­лю­тасында жә­леп и­тел­гән кредит­лар;

д) жи­р­лек­нең Россия Фе­дерациясе ва­лю­тасында бел­дер­ел­гән га­ран­тия­ләр­енә (муниципаль га­ран­тия­ләр­гә);

е) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;

ж) РФ БК гамәлгә кәргәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән бүтән бурыч йөкләмәләре буенча.

3. Муниципаль бурыч күләменә кертелә:

а) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

б) жирлек бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

в) жирлек тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

г) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

д) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме.

3.1. Муниципаль эчке бурыч күләменә кертелә:

а) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;

б) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

в) йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында белдерелгән кредит оешмаларыннан жирлек тарафыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;

г) Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

д) жирлекнең түләнмәгән бүтән бурыч йөкләмәләре күләме Россия Федерациясе валютасында.

3.2. Муниципаль тышкы бурыч күләменә кертелә:

а) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасындагы бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

б) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федерациясе жирлеге тарафыннан бирелгән чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләрдән килеп чыга торган йөкләмәләр күләме.

4. Жирлекнең бурыч йөкләмәләре кыска вакытлы (бер елдан кимрәк), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биш елдан алып 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

16.1 статья. Жирлекнең Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан төшереп калдыру

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәсе, муниципаль бурыч йөкләмәсе шартларында каралган түләү датасыннан соң килгән датадан соң өч ел эчендә, әгәр жирлек Советы карары белән башкасы каралмаган булса, жирлекнең түлүгә (кредитор тарафыннан йөкләмәләр шартларында һәм жирлекнең муниципаль хокукый актларында гамәл кылылмаган) тапшырылмаса, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Жирлекнең муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре Россия Федерациясе валютасында вакыйгалар (шартлар) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (шартлар) турында белешмәләр житкәнгә (килеп житүгә) карап, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пунктындагы 1 абзацында күрсәтелгән

сроклар үткәннән соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмэләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмэләре төрләре буенча муниципаль бурыч күләмен жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 1 абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләре буенча йөкләмэләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләр алдында муниципаль бурыч йөкләмэләренә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук түләнгән (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмэләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру РФ БК 105 һәм 113 статьялары нигезләмэләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алмашу нәтижәсендә алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түләнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча йөкләмэләренә түләү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокуклы.

Статья 16.2. Управление муниципальным долгом

1. Под управлением муниципальным долгом понимается деятельность органов местного самоуправления, направленная на обеспечение потребностей Поселения в заемном финансировании, своевременное и полное исполнение муниципальных долговых обязательств, минимизацию расходов на обслуживание долга, поддержание объема и структуры обязательств, исключая их неисполнение.

2. Управление муниципальным долгом осуществляется местной администрацией (исполнительно-распорядительным органом Поселения) в соответствии с Уставом Поселения.

16.3 статья. Жирлекнең бурыч йөкләмэләре буенча жаваплылык

1. Жирлекнең бурыч йөкләмэләре жирлек милкендә булган барлык милек белән тулысынча һәм шартсыз тәэмин ителә һәм жирлек бюджеты хисабына үтәлә.

2. Жирлек, эгәр йөкләмэләр жирлек тарафыннан гарантияләнмәгән булса, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы һәм башка муниципаль берәмлекләренң бурыч йөкләмэләре буенча жавап бирми.

16.4 статья. Муниципаль бурычны реструктуризацияләү

Бурычны реструктуризацияләү төп бурыч суммасын өлешчә исәптән төшерү (кыскарту) белән башкарылырга мөмкин.

16.5 статья. Муниципаль эчке һәм тышкы бурычның югары чикләре һәм жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең иң чик күрсәткечләре

1. Жирлек бюджеты турындагы карар белән, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына, шул исәптән Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр, чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген (жирлекнең чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булганда) күрсәтеп, муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның иң югары чикләре (жирлекнең чит ил валютасындагы йөкләмәләре булганда) әлеге статьяның 3 пунктында билгеләнгән чикләүләргә үтгәндә билгеләнә.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турында карар белән расланган Түләүсез түләүләренең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләренең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләме жирле бюджет керемнәренең гомуми күләмәннән артмаса тиеш. РФ БК 136 статьясындагы 4 пунктында каралган очракларда бурыч күләме, кире кайтарылмый торган түләүләренең һәм (яисә) физик затлар керемнә салымнан түләүләренең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган гомуми күләмнең 50 процентыннан артмаса тиеш.

4. Жирлек советы бурыч белән идарә итү кысаларында һәм әлеге статьяда билгеләнгән тиешле чикләүләр чикләрендә муниципаль бурыч буенча өстәмә чикләүләр расларга хокукы.

5. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме, түбәндәге таләпләргә үтгәндә, жирлек бюджеты турында карар белән раслана:

а) чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар белән расланган Бюджет чыгымнарының гомуми күләменә 10 проценттан артмаса тиеш, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән гамәлгә ашырыла торган чыгымнар күләмәннән тыш;

б) чираттагы финанс елында һәм план чорында чираттагы финанс елына һәм чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түләүләренең еллык суммасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар белән расланган жирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренең һәм Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләренең гомуми күләмәннән 20 проценттан артмаса тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә жибәрелә торган түләүләр суммасы исәпкә алынмый.

17 статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Муниципаль эчке бурыч алулар астында жирлек исемнән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан заем акчаларын жирле бюджетка жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән

заемчы буларак жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар жирлек бюджеты кытлыгын финанслау, шулай ук жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү, финанс елы дәвамында жирлек бюджеты счетында калган акчаларны тулыландыру максатларында гамәлгә ашырыла.

3. Жирлекнең муниципаль тышкы бурыч алулары астында, Россия Федерациясеннән максатчан чит ил кредитларын файдалану кысаларында, федераль бюджеттан жирлек бюджетына кредитлар жәлеп итү аңлашыла, алар буенча жирлекнең чит ил валютасында белдерелгән бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.

4. Муниципаль тышкы бурыч алулар чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

5. Муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы РФ БК һәм жирлек уставы нигезендә Башкарма комитетка бирелә.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә жирлек тарафыннан башкарыла:

а) жирлекнең бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлары булмау;;

б) жирлек тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

7. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек муниципаль бурыч алулар башкарырга, РФ БК 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

8. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына эчке һәм тышкы бурыч алулар, муниципаль гарантияләргә, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештерелгән очракта гына бирергә хокуклы.

9. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, РФ БК 107.1 статьясындагы 5 пункттында каралган жирлекнең бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренен зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

10. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм жирлекнең кыйммәтле кәгазьләрен урнаштыру юлы белән генә, шулай ук жирлекнең бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында, шулай ук жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары рәвешендә муниципаль эчке бурыч алулар башкарырга хокуклы. РФ БК 107.1 статьясындагы 9 пункттында һәм ТР БК 31.1 статьясындагы 7 пункттында каралган.

11. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

12. РФ БК 107.1 статьясы һәм ТР БК 31.1 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән жирлек муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләре Россия Федерациясе валютасында бары тик чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясе валютасында эчке бурыч алулар, муниципаль гарантияләр программаларын Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән килештергән очракта гына бирергә, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертергә хокуклы.

13. Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча жирлек йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткәру Россия Федерациясе БК 107.1 статьясындагы 9 пункттында каралган жирлекнең түләү сәләтен торгызу планы кысаларында рөхсәт ителми.

17.1 статья. Үзенчәлекләре заимствований һәм гарантия бирү жирлегә чит ил валютасында

Жирлек Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затлар йөкләмәләре буенча гарантияләр бирергә хокуклы, бары тик Россия Федерациясе тарафыннан жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында гына, РФ БК 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып.

17.2 статья. Муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль бурыч алуларның иң чик күләме астында тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары буенча жирлек бюджетына акча жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирлек бюджетына акча жәлеп итү күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән, тиешле ел ахырына файдаланылмаган бюджет кредитының инфраструктура проектларын гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә жәлеп ителгән калдыгы күләмнән тыш, артмаска тиеш, жирлек бюджеты турындагы карары белән расланган жирлек бюджеты турындагы карар нигезендә, РФ БК 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып.

3. Хисап финанс елында жирлекнең бурыч алуларының гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм хисап финанс елы йомгаклары буенча жирлекнең бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәреннән артып киткән очракта, күрсәтелгән артык суммасында жирле бюджет акчаларының калган өлешләре, агымдагы финанс елына бурыч алуларның иң чик күләмен кыскартып, РФ БК 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелергә тиеш.

17.3 статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләү торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасына жәлеп ителә торган бюджет

кредитлары исемлегеннән гыйбарэт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

а) жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләме һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында жирлек бюджетына жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары;

б) чираттагы финанс елында һәм план чорында, максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан жирлек бюджетына федераль бюджеттан чит ил валютасына жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль тышкы бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга кушымта булып тора.

17.4 статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түләнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарэт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

а) жирлек бюджетына акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында муниципаль эчке бурыч алуларны гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең иң чик сроклары тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча;

б) тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль эчке бурыч алулар программасы чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарга кушымта булып тора.

4. РФ БК 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны реструктуризацияләү муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

18 статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү йә принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы белдерелгән валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

а) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем - жирлек) һәм Гарант исемненнән гарант бирүче орган исеме;

- б) бенефициар атамасы;
  - в) принципалның исеме;
  - г) тээмин ителешенэ гарантия бирелэ торган йөклэмэ (төп йөклэмәнең исемен, төзелү датасын һәм номерын (булган очракта), төп йөклэмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмэләрне үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөклэмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);
  - д) гарантия буенча Гарант йөкләмэләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;
  - е) гарантия бирү нигезләре;
  - ж) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);
  - з) гарантиянең гамәлдә булу срогы;
  - и) гарантия очрагын билгеләү, гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен кую вакыты һәм тәртибе;
  - к) гарантияне кире алу нигезләре;
  - л) Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмэләрне үтәү тәртибе;
  - м) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тээмин ителгән йөкләмэләренә нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда гарантия суммасын киметү нигезләре;
  - н) гарантияне туктату нигезләре;
  - о) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;
  - п) гарантның муниципаль гарантия буенча бенефициарга Гарант тарафыннан түләнгән акчаларны каплау турында принципалга Карата таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс) ;
  - р) гарантиянең башка шартлары, шулай ук РФ БК, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исемненн гарантия бирүче орган актлары белән билгеләнгән белешмәләр.
7. Принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын күздә тотмый торган муниципаль гарантия белән бары тик хужалык жәмгыяте йөкләмэләре генә тээмин ителергә мөмкин, аның акцияләре (өлешләре) жирлек (Гарант) милкендә булган муниципаль унитар предприятие, мөлкәте жирлек (Гарант) милкендә булган муниципаль унитар предприятие.
8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) башлану белән билгеләнә.
9. Гарант бенефициарның алдан язма ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртәргә хокукы түгел.
10. Бенефициарга муниципаль гарантка карата таләпләр, күрсәтелгән хокукларны, яңа хужага (сатып алуыга) облигацияләргә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә кыйммәтле кәгазьләр турындагы таләпләренә тапшырудан (күчүдән), принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүдән тыш, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла алмый.
11. Кредит (заем, шул исәптән облигацион) буенча принципал йөкләмәләрен үтәүне тээмин итүче муниципаль гарантия Гарант тарафыннан түбәндәге очрактарда гына кире алынырга тиеш:
- 1) гарантның муниципаль гарантка күрсәтелгән төп йөкләмә шартларын гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртү мөмкин түгел;
  - 2) муниципаль гарантия белән тээмин ителгән кредит (займ, шул исәптән облигацион) акчаларыннан максатчан файдаланмау.
12. Бенефициар таләбе (гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе) гарантка гарантиядә билгеләнгән очракта гына (гарантия очрагы килеп туган очракта) бирелергә

мөмкин. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе гарантиядә күрсәтелгән документларны кушып, гарантиядә билгеләнгән тәртиптә гарантка язмача тапшырылырга тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия бирү турында шартнамәдә һәм Шартнамәдә билгеләнгән срогыннан алда гарантия үтәләше турында таләпләрне, шул исәптән принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) вакытында да, күрсәтергә хокуклы түгел.

14. Гарант бенефициар таләпләрен үтәү турында принципалга хәбәр итәргә һәм принципалга таләпнең күчәрмәсен тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгеләнгән срокта гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очракларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

а) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантия бирелгән сроктан соң (гарантия гамәлдә булу срогы) гарантка тапшырыла.;

б) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантка гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

в) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

г) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

д) гарантиядә билгеләнгән башка очракларда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итәргә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлегә каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәләше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, эмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

а) бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

б) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

в) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча туктатылган очракта (бенефициар гарантка һәм (яисә) судка гарантия үтәләше турында гарантка карата таләпләр булуга карамастан) (РФ БК 116 статьясындагы 8 пункттында күрсәтелгән очрактан тыш);

г) бенефициарның гарантка кире кайтару һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча

үз йөкләмэләрәннән азат итү турында язма гаризасын гарантка кире кайтару юлы белән үз хокукларыннан баш тарту нәтижәсендә, принципал тарафыннан мондый гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм киләчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаганда, гарантияне РФ КК 115.1 статьясында каралган гарантияне кире кайтару нәтижәсендә, бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмэләрәннән гарантияне азат итү;

д) тәмин ителүгә гарантия бирелгән принципалның йөкләмәсе билгеләнгән срокта барлыкка килмәгән булса;

е) төп йөкләмәне туктатуга (шул исәптән бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантия үтәләше турында гарантка таләп куелганнан соң, принципалны һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгаруга бәйле рәвештә) (РФ БК 116 статьясындагы 8 пунктында күрсәтелгән очрактан тыш) яисә аны алып-биреш белән гамәлдә булмаган дип тануга бәйле рәвештә);

ж) бенефициарның башка затка бүтән затка күчүе яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка карата таләпләрнең, хокукларның һәм (яисә) төп йөкләмә буенча гарантка карата таләпләрнең (күрсәтелгән хокукларны (хокукларны һәм бурычларны) гарантның' алдан язма ризалыгыннан башка (тапшыру (күчүдән) башка таләпләрне, кыйммәтле кәгазьләр турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырудан тыш) яисә бенефициарның башка затка бүтән затка күчүе, принципалның (сатып алуыга) йөкләмэләрән үтәү гарантия белән тәмин ителә);

з) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалга гарантның алдан язма ризалыгыннан башка төп йөкләмә буенча күчкән очракта;

и) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очрактарда һәм нигезләр буенча;

к) гарантиядә билгеләнгән башка очрактарда.

22. Бенефициарның Гарант йөкләмэләре туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукларының гарантка бирелүенә бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмэләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Әгәр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмэләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түләнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителгән кредитлар һәм кредитлар (шул исәптән облигационные) максатчан булырга тиеш. Кредит (заем, облигациядән тыш) буенча принципал йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итүче муниципаль гарантия кредит килешүендә (займ килешүендә) һәм (яисә) күрсәтелгән муниципаль гарантияне кредитор (заемчы) йөкләмәләрен бирү турындагы шартнамәдә үз ягыннан күрсәтелгән кредит (займ) акчаларының максатчан кулланылышын тикшереп тору шарты белән бирелә.

28. Муниципаль гарантия белән тәэмин ителгән кредит (займ, шул исәптән облигация) чараларын максатсыз файдалану фактын билгеләгән очракта, муниципаль гарантия бирү турында килешүдә билгеләнгән йөкләмәләрен үтәмәгән яки тиешенчә үтәмәгән очракта принципал һәм бенефициар Россия Федерациясе законнарында, муниципаль гарантия бирү турындагы килешүдә билгеләнгән җаваплылык тотат.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итү өчен муниципаль гарантия бирү РФ БК билгеләгән үзенчәлекләр белән гамәлгә ашырыла.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрен бирү һәм үтәү үзенчәлекләре РФ БК тарафыннан билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрен бирү тәртибе һәм шартлары РФ БК тарафыннан билгеләнә.

32. Жирлек исеменнән муниципаль гарантияләр жирле администрация тарафыннан чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында жирлек Советы карарында күрсәтелгән гарантияләрен гомуми суммасы чикләрендә, РФ БК таләпләре нигезендә һәм Башкарма комитет карарында билгеләнгән тәртиптә бирелә.

33. Муниципаль гарантиядән килеп чыга торган йөкләмәләр муниципаль бурыч составына кертелә.

34. Муниципаль гарантияне бирү һәм үтәү муниципаль бурыч кенәгәсендә чагылдырылырга тиеш.

35. Финанс органы бирелгән гарантияләрен, алар буенча муниципаль бурычны арттыру, принципаллар йә өченчә затлар тарафыннан тулы күләмдә яисә гарантияләр белән тәэмин ителгән принципал йөкләмәләрен нинди дә булса өлешендә муниципаль бурычны киметү, принципалларның гарантия белән тәэмин ителгән йөкләмәләрен тулы күләмдә яисә нинди дә булса өлешендә туктату, бирелгән гарантияләр буенча Гарант тарафыннан түләүләрен гамәлгә ашыру, шулай ук муниципаль гарантияләр белән билгеләнгән башка очракларда муниципаль бурычны киметүне алып бара.

18.1 статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрен чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләрен күрсәтеп, үз эченә ала:

а) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары) ;

б) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәэмин ителә торган йөкләмәләр валютасы;

в) гарантияләрен гомуми күләме;

г) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

д) гарантияләрен бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантия муниципаль гарантия белән тәэмин ителә торган йөкләмәләр

белдерелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

18.2 статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп:

а) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);

б) гарантияләрнең гомуми күләме;

в) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

г) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

18.3 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр һәм аларның эмитентлары

1. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр жирлек исемнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмитенты булып жирле администрация тора, ул жирлек уставы белән муниципаль бурыч алулар башкару хокукына ия.

3. Төрләре муниципаль кыйммәтле кәгазьләр, тәртибе һәм шартлары, аларның эмиссиясе һәм мөрәжәгатьләр РФ БК билгеләнә.

18.4 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре

Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне номиналь бәя буенча урнаштыруның иң чик күләмнәре, бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләренә туры китереп, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

19 статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек бюджеты проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында жирлекнең социаль-иқтисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.

2. Жирлек бюджеты проекты, РФ БК нигезендә һәм аның таләпләре үтәлеп, жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә, Башкарма комитет тарафыннан билгеләнгән тәртиптә төзелә.

3. Жирлек бюджеты проекты жирлек Советы карары нигезендә өч елга (чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.

Эгәр жирлек бюджеты проекты чираттагы финанс елына төзелә һәм раслана икән, Башкарма комитет жирлекнең уртача сроклы финанс планын эшли һәм раслый.

4. Озак вакытлы Бюджет планлаштыруы, эгәр жирлек Советы аны РФ БК таләпләре нигезендә формалаштыру турында карар кабул иткән очракта, озак вакытлы чорга жирлекнең бюджет фаразын формалаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

5. Бюджет проектының төзү-жирлекнең жирле администрациясенен аерым прерогативасы.

6. Жирлек бюджеты проектының турыдан-туры финанс органы төзи.

20 статья. Жирлек бюджеты проектының төзү өчен кирәкле белешмәләр

1. Жирлек бюджеты проектының үз вакытында һәм сыйфатлы төзү максатларында финанс органы башка финанс органнарыннан, шулай ук башка жирле үзидарә органнарыннан кирәкле белешмәләр алырга хокуклы.

2. Жирлек бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә Юлнамасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләре;

жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразлары;

озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты);

(муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

21 статья. Жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразы

1. Жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразы кимендә өч елга эшләнә.

2. Жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразы Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә ел саен эшләнә.

3. Социаль-икътисады жирлек фаразы, РФ БК 154 статьясындагы 1 пунктының 2 абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлекнең жирле администрациясе һәм муниципаль районның жирле администрациясе арасындагы килешү нигезендә муниципаль районның жирле администрациясе тарафыннан эшләнәргә мөмкин.

4. Жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразы Башкарма комитет тарафыннан жирлек бюджеты проектының жирлек Советына кертү турында карар кабул итү белән бер үк вакытта хуплана.

5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисады үсеше фаразы план чорының параметрларын төгәлләштерү һәм план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән эшләнә.

Жирлекнең социаль-икътисады үсеш фаразына аңлатма язуында фараз параметрларын нигезләү, шул исәптән, фаразланган үзгәрешләрнең сәбәпләрен һәм факторларын күрсәтеп, элек расланган параметрлар белән чагыштыру китерелә.

6. Жирлек бюджеты проектының төзү яки карау барышында жирлекнең социаль-икътисады үсеш фаразын үзгәртү жирлек бюджеты проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразын эшләү Башкарма комитетның вәкаләтле органы (вазыйфай заты) тарафыннан башкарыла.

8. Озак вакытлы чорга жирлекнең бюджет фаразын формалаштыру максатларында, РФ БК 170.1 статьясы нигезендә, Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә озак вакытлы чорга жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы эшләнә.

Озак сроклы чорга жирлекнең социаль-икътисадый үсеше фаразы, РФ БК 154 статьясындагы 1 пунктының 2 абзацында билгеләнгән очрактан тыш, жирлекнең жирле администрациясе һәм муниципаль районның жирле администрациясе арасындагы килешү нигезендә, муниципаль район хакимияте тарафыннан эшләнәргә мөмкин.

22 статья. Жирлекнең керемнәрен фаразлау

Бюджет керемнәре чираттагы финанс елында һәм план чорында кабул ителгән һәм чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә кәргән, салымнар һәм жыемнар турындагы законнар, Россия Федерациясе Бюджет законнары, Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә жирлек бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган территориянең социаль-икътисадый үсешен фаразлау нигезендә фаразлана.

Жирлек бюджеты керемнәренә гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм бюджет турындагы карар проектын жирлек Советына керткәннән соң кабул ителгән федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезләмәләре агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр керткәндә чираттагы финанс елында исәпкә алына.

23 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, РФ БК 174.2 статьясында билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, финанс органы билгели торган методика нигезендә һәм тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләре буенча аерым гамәлгә ашырыла. Кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге йөкләмәләренә үтәүгә бюджет ассигнованиеләрен беренче чиратта планлаштырганда гамәлдәге һәм үтәлмәгән йөкләмәләренә исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет һәм автоном учреждениеләр тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль йөкләмәне, шулай ук хисап финанс елында һәм агымдагы финанс елында аның үтәлешен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

23.1 статья. Салым чыгымнарын исемлеге һәм бәяләү

1. Жирлекнең салым чыгымнары исемлеге Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә муниципаль программалар һәм аларның структур элементлары, шулай ук муниципаль программаларга карамаган эшчәнлек юнәлешләре буенча төзелә.

2. Жирлекнең салым чыгымнарын бәяләү, Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән гомуми таләпләренә үтәп, Башкарма комитет билгеләгән тәртиптә ел саен башкарыла.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп

юнәлешләрән формалаштырганда, шулай ук муниципаль программаларны гамәлгә ашыруның нәтижәләлеген бәяләгәндә исәпкә алына.

24 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар Башкарма комитет тарафыннан раслана.

Муниципаль программаларны гамәлгә ашыру сроклары Башкарма комитет тарафыннан ул билгеләгән тәртиптә билгеләнә.

Муниципаль программаларны эшләү һәм әлеге программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе башкарма комитет карары белән билгеләнә.

2. Муниципаль программаларны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган Башкарма комитет карары нигезендә, бюджет чыгымнарының һәр максатчан статьясы буенча жирлек советы карары белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук элегрәк расланган муниципаль программаларга үзгәрешләр Башкарма комитет карары белән билгеләнгән срокларда расланырга тиеш. Жирлек Советы муниципаль программалар проектларын һәм муниципаль программаларга үзгәрешләр кертү турындагы тәкъдимнәрне жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә карауны гамәлгә ашырырга хокуклы.

Муниципаль программалар бюджет турындагы карар белән аның үз көченә кергән көннән өч айдан да соңга калмыйча туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны тормышка ашыруның нәтижәләлеген бәяләү үткәрелә. Күрсәтелгән бәяләү тәртибе һәм аның критерийлары Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча Башкарма комитет чираттагы финанс елыннан башлап расланган муниципаль программаның туктатылу яки үзгәрүе, шул исәптән муниципаль программаны гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә турында карар кабул итәргә мөмкин.

25 статья. Ведомство максатчан программалары

Жирлек бюджетында ведомство максатчан программаларын гамәлгә ашыруга бюджет ассигнованиеләре каралырга мөмкин, аларны эшләү, раслау һәм гамәлгә ашыру башкарма комитет билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

26 статья. Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары

Жирлек бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары, РФ БК һәм жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән таләпләрне үтәп, Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

3 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

27 статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Жирлек Советы карарында бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет

дефицита (профицит), шулай ук РФ БК, Татарстан Республикасы законнары, жирлек Советы карарлары (жирлек Советының бюджет турындагы карарларыннан тыш) белән билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.

28 статьяның 2 пункты 2022 елга һәм 2023 һәм 2024 еллар план чорына бюджетлар төзегәндә һәм үтәгәндә барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә карата кулланыла (01.07.20021 ел, № 251-ФЗ).

2. Жирлек советы карары белән жирлек бюджеты турында раслана:

элегә Нигезләмәнең 8 статьясында каралган очракларда жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары исемлегә;

жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары исемлегә, элегә Нигезләмәнең 8 статьясында каралган очракларда;

чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялар (муниципаль программалар һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча, шулай ук чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре, билгеләнгән РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек советы карары белән;

чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлегә бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган очракта шартлы рәвештә расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме план чорының беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елына план чорының кимендә 5 проценты күләмендә (жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), жирлек бюджеты чыгымнарының, максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясә бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган;

чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп, муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге;

жирлек бюджетының РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет расланган очракта, жирлек советы карары проекты жирлек бюджетының расланган план чорының параметрларын

үзгәртү һәм аларга жирлек бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Жирлек бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү жирлек Советы карары нигезендә башкарыла.

4. Жирлек советы карары белән чираттагы финанс елыннан башлап, жирлек бюджеты турында жирлек Советы карары белән билгеләнгән максатларга, тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән тыш, жирлек бюджеты керемнәренен аерым төрләре (төрләре) буенча жирлек бюджеты керемнәреннән файдалану каралырга мөмкин.

28 статья. Жирлек бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Бюджет турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тәкъдим ителә:

жирлекнең бюджет һәм салым сясәтенен төп юнәлешләре;

агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-икътисади үсешенен якынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-икътисади үсешенен көтелүче нәтижәләре;

жирлекнең социаль-икътисади үсеше фаразы;

чираттагы финанс елына һәм план чорына авыл жирлеге бюджетының төп характеристикалары (керемнәренен гомуми күләме, чыгымнарның, дефицитның (профицит) гомуми күләме йә урта сроклы финанс планы белән расланган Төп характеристикалар фаразы;

бюджет проектына аңлатма язуы;

бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисап;

муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яки) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына;

агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

(беренче абзац 2013 елның 16 октябрәндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) авыл жирлеге Советы, тышкы муниципаль финанс контроле органнары тарафыннан күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс органы белән каршылыклар барлыкка килгән очракта тапшырыла торган күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәре чыганакалары реестрлары;

башка документлар һәм материаллар.

Жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган очракта, жирлек бюджеты турындагы карар проектына муниципаль программалар паспортлары (әлеге паспортларга үзгәрешләр кертү проектлары) тапшырыла.

Әгәр жирлек бюджеты турындагы карар проекты бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта булмаса, бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү белән кушымта жирлек бюджеты турындагы карар проектына аңлатма язуына кушымталар составына кертелә.

29 статья. Жирлек бюджетты турындагы карар проекттын жирлек Советы каравына керту

1. Башкарма комитет авыл жирлеге Советы каравына жирлек бюджетты турындагы карар проекттын жирлек Советы карары белэн билгелэнгэн срокларда, эмма агымдагы елның 15 ноябрэннэн дә соңга калмыйча керте.

2. Бюджет проекты белэн бер үк вакытта жирлек Советына элге Нигезлэмәнең 29 статьясы нигезендә документлар һәм материаллар тапшырыла.

30 статья. Жирлек бюджетты турында карар проекттын карау тәртибе һәм аны раслау

1. Чираттагы финанс елына бюджет турында карар проекты кертелгәннән соң өч эш көне эчендә жирлек Советына муниципаль берәмлек башлыгы аны экспертиза үткөрү өчен контроль-хисап палатасына жиберә.

2. Контроль-хисап палатасы 5 эш көне дәвамында бюджет турындагы карар проекты турында бәяләмә эзерли.

Контроль-хисап палатасының бәяләмәсе жирлек Советы депутатлары тарафыннан жирлек бюджетты турындагы карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

3. Авыл жирлеге Советы рәисе Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе нигезендә жирлек Советы тарафыннан жирлек бюджетты турында карар проекттын карап тикшерүгә алу яки аны Башкарма комитетка эшләр бетерү өчен кире кайтару турында Карар кабул итә.

Жирлек бюджетты турындагы карар проекты барлык кирәкле документлар һәм материаллар белән Башкарма комитет тарафыннан эшләр бетерү өчен кергән көннән алып биш эш көне эчендә жирлек Советына тәкъдим ителергә тиеш.

4. Жирлек советы жирлек бюджетты турындагы карар проекттын бер укылышта карый.

5. Бюджет проекты алга таба гавами тыңлаулар үткөрү максатларында халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) һәм рәсми порталда урнаштырылырга тиеш.

6. Ачык тыңлаулар процедурасын уздырганнан соң, жирлек бюджетты турындагы карар проекты жирлек Советы тарафыннан бер укылышта карала һәм тулысынча кабул ителә.

7. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар 5 эш көне дәвамында жирлек Советы рәисенә кул кую өчен жиберелә. Жирлек бюджетты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң ун көннән дә соңга калмыйча, билгелэнгән тәртиптә рәсми бастырып чыгарылырга тиеш.

8. Жирлек бюджетты турындагы Совет карары чираттагы финанс елының 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9. Авыл жирлеге бюджетты турындагы Совет карары агымдагы финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, РФ БК нигезендә, бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

4 бүлек. ЖИРЛЕК БЮДЖЕТЫ ҮТӘЛЕШЕ

31 статья. Жирлек бюджетты үтәлеше нигезләре

Жирлек бюджеттының үтәлеше Башкарма комитет тарафыннан тәмин ителә.

Жирлек бюджеттының үтәлешен оештыру финанс органына йөкләнә. Бюджет үтәлеше жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Жирлек бюджетты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

32 статья. Жирлекнең жыелма бюджет язмасы

1. Жирлекнең жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Жирлекнең жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү финанс органы житәкчесе тарафыннан башкарыла.

2. Жирлекнең жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре жирлек бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.

Жирлек бюджеты турындагы карар кабул ителгән очракта, финанс органы житәкчесе жирлекнең жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр раслый.

Жирлекнең жыелма бюджет язмасына, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмиңә, финанс органы житәкчесе карарлары нигезендә, үзгәрешләр кертелергә мөмкин:

(беренче абзац 2013 елның 16 октябрэндәге 79 - ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы белән кертелде) гавами норматив йөкләмәләренә үтәү өчен каралган бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлгән очракта-агымдагы финанс елында аларны үтәү өчен бюджет турындагы карар белән расланган элге ассигнованиеләрнең гомуми күләме чикләрендә, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган акчаларны яңадан бүлү исәбенән 5 проценттан да артмаган күләмдә аны яңадан бүлү очрагында; (өченче абзац 2013 елның 16 октябрэндәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

бюджет акчаларын алучылар, баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) функцияләрен һәм вәкаләтләрен үзгәрткән очракта, шулай ук муниципаль милекне тапшыру, бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуы үзгәрү, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алуларны үзәкләштерү белән бәйле рәвештә, «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясындагы 3 өлеше нигезендә һәм жирле үзидарә органнары тарафыннан бюджет вәкаләтләрен гәмәлгә ашырганда, бюджет ассигнованиеләрен бюджет турындагы карарда билгеләнгән бюджет акчаларын баш бүлүчеләр арасында яңадан бүлү, бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә каралган.;

суд актларын үтәү очрагында, жирлек бюджеты һәм (яки) элге акчаларны суд чыгымнарын түләү, казна учреждениесе тарафыннан түләнергә тиешле салымнар, жыемнар, пенялар, штрафлар, шулай ук социаль түләүләр суммаларын (халык алдында норматив йөкләмәләргә кертелгән түләүләрдән тыш) арттыру хисабына түләтүне күздә тоткан суд актларын үтәү очрагында (Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән түләүләрдән тыш);

резерв фондлары акчаларын, шулай ук расланган бюджет ассигнованиеләре составында резервланган башка акчаларны, бюджет турындагы карарда аларны куллану күләмен һәм юнәлешләрен күрсәтеп, куллану (яңадан бүлү) очрагында;

бюджет ассигнованиеләрен конкурс нигезендә һәм бюджет үтәлеше үзенчәлекләренә бәйле башка нигезләр буенча бирелә торган бүлгән очракта;

агымдагы финанс елы һәм план чоры арасында бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлү очрагында-бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме бюджет турындагы карарда каралган чикләрдә-тиешле финанс елына муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме чикләрендә;

максатчан билгеләнеше булган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү һәм максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан бюджет турындагы карар белән расланган күләмнәрдән тыш, шулай ук күрсәтелгән

акчаларны киметү (кире кайтару) очрагында, физик һәм юридик затлардан максатчан түләүсез керемнәр алу очрагында;

муниципаль учреждениеләр тибын (ведомствосын) һәм муниципаль унитар предприятиеләреннән оештыру-хокукый рәвешләрен үзгәрткән очракта;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, хисап финанс елында әлеге муниципаль контрактлар шартлары нигезендә түләнергә тиешле товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзүгә, агымдагы финанс елы башына кулланылмаган бюджет ассигнованиеләреннән РФ БК билгеләгән таләпләр нигезендә әлеге муниципаль контрактларны үтәү өчен кулланылмаган калдыкларыннан артмаган күләмдә, хисап елында әлеге муниципаль контрактларны үтәүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, РФ Финанс министрлыгы;

агымдагы финанс елының бюджет ассигнованиеләре арткан очракта, хисап финанс елында бирелә торган субсидияләр алучыларның акчалата йөкләмәләрен түләү өчен кирәкле акчалар чикләрендә финанс белән тәмин итү чыганагы мондый субсидияләр булган акчалар чикләрендә, агымдагы финанс елы башына субсидияләр бирү өчен РФ БК билгеләгән таләпләр нигезендә субсидияләр бирү өчен файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләреннән калдыкларыннан артмаган күләмдә гамәлгә ашырылган;

бюджет ассигнованиеләрен яңадан бүлү һәм муниципаль милек объектларына (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш) капитал салуларны гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү очрагында, күрсәтелгән муниципаль милек объектына капитал кертемнәрне финанс белән тәмин итү ысулын үзгәрткәндә, РФ БК 78.2 статьясындагы 2 пунктында һәм 79 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән карарларга үзгәрешләр керткәннән соң, муниципаль контрактларга яисә капитал кертемнәрне гамәлгә ашыруга субсидияләр бирү турындагы Шартнамәгә үзгәрешләр кертелгәннән соң, муниципаль милек объектларына (юл фондларының бюджет ассигнованиеләреннән тыш), шулай ук инвестицияләреннән нигезләнешен эзерләү һәм аның технологик һәм бәя аудиты үткөрү максатларында, эгәр Россия Федерациясе законнары нигезендә инвестицияләр нигезләүне эзерләү мәжбүри булып тора.

Әлеге пунктның 7 абзацында күрсәтелгән жирлек бюджеты акчалары финанс органына йә бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы (бюджет турындагы карардан тыш) жирлек Советының муниципаль хокукый актында билгеләнгән очрактарда карала. Әлеге пунктның 7 абзацында күрсәтелгән акчалардан файдалану (файдалану, яңадан бүлү турында карарлар кабул итү тәртібе) РФ БК билгеләгән очрактардан тыш, Башкарма комитет тарафыннан билгеләнә.

Әлеге пунктта билгеләнгән нигезләр буенча жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү бюджет турындагы карар белән расланган бюджет ассигнованиеләре күләме чикләрендә, әлеге пунктның 10 һәм 12 абзацларында билгеләнгән нигезләрдән тыш гамәлгә ашырыла.

Жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр керткәндә, гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә һәм муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә каралган бюджет ассигнованиеләрен киметү бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә башка бюджет ассигнованиеләрен арттыру өчен рөхсәт ителми.

3. Жирлекнең жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртібендә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлекләргә, максатчан статьяларга, төркемнәргә, төркемнәргә һәм төркемнәргә) чыгымнар төрләре йә бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлекләргә, бүлекләргә, максатчан статьяларга (муниципаль программаларга һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләренә), бюджет чыгымнары классификациясеннән чыгымнар

төркемнәренә (төркемнәренә һәм төркемнәренә) бюджет йөкләмәләре лимитларын раслау карала.

Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибендә бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре, төркемнәре (төркемнәре, төркемнәре һәм элементлары) буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын, шул исәптән төрле максатчан статьялар һәм (яисә) бюджет чыгымнары төрләре, бюджет акчаларын баш бүлүчеләр өчен дифференциацияләнгән раслау каралырга мөмкин.

4. Жирлекнең чыгымнар буенча жыелма бюджет язмасының расланган күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын баш бүлүчеләргә житкерелә.

Жирлекнең жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару тәртибе белән жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертүнең иң чик сроклары, шул исәптән әлеге статьяда күрсәтелгән нигезләрнең төрле төрләре буенча дифференциацияләнгән билгеләнергә мөмкин.

5. Жыелма бюджет язмасына, жирлек бюджетының бердәм сәтеында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш, бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре кертелә.

6. Жирлек Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салучы карарлары (жирле бюджет турындагы карардан тыш) белән, бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү өчен өстәмә нигезләр каралырга мөмкин һәм (яисә) бюджет турындагы карарда күрсәтелгән өстәмә нигезләрне билгеләү турында нигезләмәләр каралырга мөмкин.

33 статья. Касса планы

1. Финанс органы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләренә составын һәм срокларын билгели.

2. Муниципаль контрактларга, башка шартнамәләргә түләү буенча бюджеттан күчерүләр фаразы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алуны планлаштырганда билгеләнгән муниципаль контрактлар, башка шартнамәләр буенча акчалата йөкләмәләренә түләү срокларын һәм күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Касса планын төзү һәм алып бару финанс органы яисә жирле администрациянең вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

34 статья. Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлеше

Жирлек бюджетының керемнәр буенча үтәлешен күздә тоту:

агымдагы финанс елында гамәлдә булган нормативлар, жирлек бюджеты турындагы карар һәм Татарстан Республикасының башка законнары, РФ БК нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актлар белән билгеләнгән Россия Федерациясә бюджет системасына салымнар, жыемнар һәм башка керемнәренә бүлүдән кәргән керемнәренә жирлек бюджетының бердәм сәтеына күчерү;

артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яки артык түләттерелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен процентлар суммасы һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентлар;

артык түлэнгән яки артык алынган суммаларны Россия Федерациясе законнары нигезендә исәпкә алу;

Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына түләүләрнең бюджет керемнәре администраторы тарафыннан төгәлләштерү;

артык түлэнгән яки артык түлэнгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле артык бүленгән суммаларны, акчаларны, шулай ук мондый кире кайтаруны үз вақытында башкармаган өчен процентлар суммасын һәм артык алынган суммаларга исәплэнгән процентларны Федераль казначылык тарафыннан артык бүленгән суммаларны, акчаларны күчерү, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне исәпкә алу һәм аларны бүлү өчен керемнәрне исәпкә алу һәм бүлү буенча операцияләрне гамәлгә ашыру һәм гамәлгә ашыру өчен тиешле казначылык счетларына тиешле бюджетларның бердәм счетларыннан тиешле акчалар күчерү.

35 статья. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше

1. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлеше, РФ БК һәм ТР БК таләпләрен үтәп, финанс органы тарафыннан билгелэнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлек бюджетының чыгымнар буенча үтәлешен күздә тотта:

бюджет һәм акчалата йөкләмәләрне кабул итү һәм исәпкә алу;

акчалата йөкләмәләрне раслау;

акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;

акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау.

2.1. Бюджетына бюджетара трансфертлар, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү турында хәбәрнамәләр бирелә торган гавами-хокукый берәмлекнең финанс органына ул билгелэнгән тәртиптә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгелэнгән форма буенча жибәрә.

3. Бюджет акчаларын алучы аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы бюджет йөкләмәләрен муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә закон, башка хокукый акт, килешү нигезендә кабул итә.

Бюджет акчаларын алучы үзенә житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм кабул ителгән, әмма бюджет йөкләмәләре үтәлмәгән арасындагы аерманы арттырмый торган күләмдә яңа бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

4. Бюджет акчаларын алучы казначылык түләүләрен башкару турындагы күрсәтмәләр һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле башка документлар нигезендә, шулай ук оператив - эзләү чараларын үтәүгә һәм зыян күрүчеләргә, шаһитларга һәм жинаять судында катнашучыларга карата куркынычсызлык чараларын үтәүгә бәйле очрактарда, күрсәтмәләр нигезендә, жирлек бюджеты акчалары исәбәннән акча йөкләмәләрен түләү бурычын раслый.

5. Федераль казначылык, финанс органы бюджет һәм акчалата йөкләмәләрен исәпкә алганда, акчалата йөкләмәләрен түләүне санкцияләгәндә әлегә статьяның 1 пунктында каралган финанс органы тарафыннан билгелэнгән тәртип нигезендә контроль гамәлгә ашыралар.:

Бюджет йөкләмәләре лимитларын яисә бюджет акчаларын алучыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләрен, шулай ук бюджет йөкләмәсе турындагы мәгълүматның бюджет чыгымнары классификациясе кодына туры килү-килмәвен исәпкә алып, бюджет

йөкләмәләренең тиешле лимитларын яисә бюджет ассигнованиеләрен арттырмаска тиеш;
тиешле бюджет йөкләмәсе турында исәпкә куелган мәгълүматның акчалата йөкләмәсе турында мәгълүматның туры килүе;

акчалата йөкләмәне түләү өчен эш итүдә күрсәтелгән мәгълүматка, акчалата йөкләмә турында мәгълүматка туры килү;

акчалата йөкләмә барлыкка килүне раслаучы документлар булу.

Финанс органы билгеләгән тәртиптә һәм әлеге статьяның 1 пунктында каралган тәртиптә, әлеге пунктта күрсәтелгән мәгълүматка өстәп, контрольгә алынырга тиешле бүтән мәгълүмат билгеләнергә мөмкин.

Бюджет йөкләмәсе муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән очракта, өстәмә рәвештә муниципаль контракт турындагы белешмәләрнең дәүләт һәм муниципаль ихтияжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнарында каралган контрактлар реестрындагы белешмәләрнең һәм муниципаль контракт нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе, муниципаль контракт шартлары нигезендә барлыкка килгән бюджет йөкләмәсе турындагы белешмәләрнең муниципаль контракт шартларына туры килүен контрольдә тоту гамәлгә ашырыла.

Акчалата йөкләмәләрне түләү (гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрдән тыш) бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә гамәлгә ашырыла.

Гавами норматив йөкләмәләр буенча акчалата йөкләмәләрне түләү бюджет акчаларын алуыга житкерелгән бюджет ассигнованиеләре чикләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

6. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик яисә юридик затлар файдасына бердәм бюджеттан, Россия Федерациясе бюджет системасы, халыкара хокук субъектлары бюджетлары файдасыннан акча средстволарын күчәрүне раслый торган күрсәтмәләр, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча бернинди дә акча операцияләре уздыруны раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

36 статья. Бюджет язмасы

1. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе, аларга үзгәрешләр кертүне дә кертеп, финанс органы тарафыннан билгеләнә.

Бюджет акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләренең финанс органы тарафыннан расланган лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

2. Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү бюджет акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет йөкләмәләре чыгымнары һәм лимитлары буенча бюджет язмасы күрсәткечләре, РФ БК 190 һәм 191 статьяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләргә житкерелә.

3. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе бюджет акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм элементлары) буенча расланган бюджет йөкләмәләре лимитларын детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын

билгеләргә мөмкин.

4. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә бюджет акчаларын бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләргә бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

37 статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча жирлек бюджетты үтәлеше жыелма бюджет язмасы нигезендә, РФ БК нигезләмәләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәләргә тиешле акчалата йөкләмәләргә түләүне санкцияләү финанс органы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

37.1 статья. Шәхси счетлар

1. Бюджет керемнәре администраторларының операцияләрен исәпкә алу федераль казначылыкта ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

2. Жирле бюджетларны үтәү буенча операцияләргә исәпкә алу, РФ БК билгеләгән очрактан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда, Федераль казначылыкта финанс органы ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

3. Россия Федерациясе законнары нигезендә жирле бюджетлар акчаларын алучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән очрактарда һәм тәртиптә кире кайтарылырга яки күчәргә тиешле акчалар белән операцияләргә исәпкә алу алар тарафыннан финанс органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

4. Муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләр акчалары белән операцияләргә исәпкә алу, федераль законнарда билгеләнгән очрактан тыш, финанс органында ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

5. Финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы федераль бюджеттан, Россия Федерациясе субъекты бюджеттан (жирле бюджеттан) бирелгән акчалар булган бюджеттан акча алучылар акчалары белән операцияләргә исәпкә алу Федераль казначылыкта, Россия Федерациясе субъектының (муниципаль берәмлекнең) финанс органында, федераль законнарда билгеләнгән очрактарда аларга ачыла торган шәхси счетларда башкарыла.

6. Әлеге статьяда күрсәтелгән шәхси счетлар бюджет процессында катнашучыларга, бюджет һәм автоном учреждениеләргә, бюджет процессында катнашучылар булмаган башка юридик затларга ачыла, алар турында белешмәләр бюджет процессында катнашучылар реестрына кертелгән, шулай ук бюджет процессында катнашучылар булмаган юридик затлар реестрына кертелгән.

7. Финанс органында шәхси счетларны ачу һәм алып бару Федераль казначылык тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

8. Әлеге статьяда күрсәтелгән шәхси счетлар РФ БК 242.14 статьясында билгеләнгән

казначылык счетларының тиешле төрлөрөнә ачыла.

37.2 статья. Федераль казначылык тарафыннан финанс органының аерым функцияләрен гамәлгә ашыру

1. Жирлек башкарма комитеты мөрәжәгать иткән очракта, Федераль казначылык финанс органының аерым функцияләрен башкара:

1) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторларына (администраторларына) бюджет үтәләше буенча операцияләрне исәпкә алу өчен билгеләнгән шәхси счетларны ачу һәм алып бару белән бәйле;

2) бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын, финанслауның иң чик күләмнәрен (алга таба - бюджет мәгълүматлары) жирлек бюджеты акчаларын баш бүлүчеләргә, бүлүчеләргә һәм алучыларга, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторларына (администраторларына) житкерү белән бергә;

3) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның бюджет һәм акчалата йөкләмәләрен исәпкә алып,;

4) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен түләү белән бәйле операцияләрне санкцияләү белән;

5) жирлек бюджеты акчаларын алучыларның вакытлыча кулланылышына керә торган акчалар белән операцияләрне исәпкә алу өчен шәхси счетларны ачу һәм алып бару белән;

6) финанс белән тәмин итү чыганагы бу учреждениеләр тарафыннан жирлек бюджетыннан алынган акчалар булган муниципаль бюджет һәм автоном учреждениеләрнең чыгымнары буенча операцияләрне үткәрү һәм санкцияләү белән;

7) бюджет процессында катнашучы булмаган юридик затларның чыгымнары буенча операцияләрне санкцияләү белән, финанс тәмин ителеше чыганагы жирлек бюджеты акчалары булган шәхси счетлар ачылган бюджет һәм автоном учреждениеләр белән бергә, жирлек бюджеты акчалары булган юридик затларның чыгымнары буенча операцияләрне санкцияләү белән;

8) жирлек бюджетының бердәм сетына жәлеп итеп һәм жәлеп ителгән акчаларны кире кайтарып, РФ БК 236.1 статьясындагы 9 пункты нигезендә.

2. Авыл жирлеге Башкарма комитетының Федераль казначылыкка мөрәжәгать итүен жиберү һәм Федераль казначылыкның элге статьяда каралган мөрәжәгатьләрне карау тәртибен Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгели.

3. Федераль казначылык элге статьяның 1 пунктындагы 1-7 пунктчаларында күрсәтелгән функцияләрне гамәлгә ашырган очракта казначылык хезмәте үзенчәлекләрен Федераль казначылык билгели.

4. Федераль казначылык тарафыннан финанс органының аерым функцияләрен гамәлгә ашыруны туктату жирлек Башкарма комитеты мөрәжәгәте нигезендә элге статьяның 2 пункты нигезендә башкарыла.

38 статья. Бюджет сметасы

1. Казна учреждениесенә бюджет сметасы Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә казна учреждениесе карамагында булган бюджет акчаларын баш бүлүче билгеләнгән тәртиптә төзелә, раслана һәм алып барыла.

Бюджет акчаларын баш бүлүченә бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле

үзидарэ органы булып торучы казна учреждениесенең бюджет сметасы элге орган житәкчесе яисэ Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә элге орган исеменнән эш итәргә вәкаләтле бүтән зат тарафыннан раслана.

2. Казна учреждениесенең бюджет сметасының расланган күрсәткечләре казна учреждениесе функцияләрен үтәүне тәмин итү буенча бюджет йөкләмәләрен кабул итү һәм (яки) үтәү өчен аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитларына туры килергә тиеш.

Казна учреждениесенең бюджет сметасы муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу план-графикларын формалаштырганда каралган, муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өчен финанс ягыннан тәмин итү күләмнәрен исәпкә алып төзелә.

Казна учреждениесенең бюджет сметасында казна учреждениесенең бюджет сметасын төзү һәм алып бару тәртибендә каралган башка күрсәткечләр өстәмә расланьрга тиеш.

Житәкчесе казна учреждениесенең бюджет сметасын раслау тәртибе нигезендә аны раслау хокукына ия булган бюджет сметасы күрсәткечләре, чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм элементлары) кодлары буенча бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә, шулай ук тиешле төркемнәрнең (ярдәмче статьялар) статьялары кодлары (статьялары) буенча, житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә өстәмә детальләштерелергә мөмкин.

39 статья. Финанслауның иң чик күләмнәре

1. Финанс органы тарафыннан билгеләнгән очракта һәм тәртиптә, чыгымнар буенча жирлек бюджетын үтәүне оештырганда, агымдагы финанс елының тиешле чорында бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыларга түләүнең иң чик күләмен (финанслауның иң чик күләмнәре) раслау һәм житкерү күздә тотылырга мөмкин.

2. Финанслауның иң чик күләме, тулаем алганда, бюджет акчаларын баш бүлүчегә, бүлүчегә һәм алучыга карата, агымдагы финанс елы башыннан башлап, бюджет акчаларын баш бүлүчеләрне, бүлүчеләрне һәм алучыларны финанслауга гаризалар нигезендә, ай саен яки квартал саен арта бара торган нәтижә белән билгеләнә.

40 статья. Жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланганнан тыш фактта алынган керемнәрдән файдалану

Жирлек бюджетын үтәгәндә жирлек бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрнең гомуми күләменнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, муниципаль бурычларны түләүгә, шулай ук аларны үтәү өчен каралган бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, жирлекнең гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс органы тарафыннан жибәрелә ала.

Максатчан билгеләнеше булган (аларны бирү турында хәбәрнамә алган очракта), шул исәптән РФ БК 242 статьясындагы 5 пунктында билгеләнгән тәртиптә бюджетка керә торган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар, шулай ук бюджет үтәлеше турында закон (каrar) белән расланган керемнәрдән тыш фактта фактта алынган физик һәм юридик затлардан кире кайтарылмый торган акчалар күрсәтелгән акчаларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын арттыруга жибәрелә, агымдагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү белән.

41 статья. Агымдагы финанс елы тэмамлану

1. Агымдагы финанс елында жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләрне төгәлләү РФ БК таләпләре нигезендә финанс органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Жирлек бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тэмамлана.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

3. Жирлек бюджетының бердәм сетында булмаган бюджет акчаларын алучылар тарафыннан файдаланылмаган калган калдыклар агымдагы финанс елының соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча жирлек бюджетының бердәм сетына бюджет акчаларын алучылар күчерелергә тиеш.

4. Агымдагы финанс елының 1 гыйнварына кулланылмаган, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар, финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, алар агымдагы финанс елының беренче 15 эш көне дәвамында бюджет керемә кире кайтарылырга тиеш.

Жирлек бюджеты акчаларының баш администраторы тарафыннан хисап финанс елында кулланылмаган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу (булмау) турында карар кабул итү, шулай ук аларны элгрәк бирелгән бюджетка кире кайтару, аларга ихтыяж булу турында карар кабул иткәндә, әлегә акчалар элгрәк бирелгән бюджетка кергән көннән алып 30 эш көненнән дә соңга калмыйча гамәлгә ашырыла, жирлек бюджеты акчаларының баш администраторы билгеләгән тәртиптә төзелгән һәм тапшырылган күрсәтелгән бюджетара трансфертлар финанс белән тәмин итү чыганагы булып тора.

(Беренче абзац 2013 елның 16 октябрдәге 79-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә) финанс белән тәмин итү чыганагы Россия Федерациясе Президентының резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган, тиешле финанс органы белән билгеләнгән тәртиптә килештерелгән бюджет ассигнованиеләре файдаланылмаган бюджетара трансфертлардан тыш, максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турындагы жирлек бюджеты акчаларының баш администраторы карары нигезендә әлегә бюджетара трансфертларның калдыгыннан артмаган күләмдә акчалар, агымдагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына туры килә торган бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен жирлек бюджеты керемә кире кайтарылырга мөмкин.

Әлегә пунктның 3 абзацында каралган карарлар кабул итү тәртибе жирле бюджетлардан бюджетара трансфертларны кире кайтару тәртибен жайга салучы жирле администрациянең муниципаль хокукый актлары белән билгеләнә.

Максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган калдыгы, финанс тәминаты чыганагы Россия Федерациясе Президенты резерв фондының бюджет ассигнованиеләре булган бюджетара трансфертлардан тыш, тиешле бюджет керемә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар тиешле бюджет керемә күчерелергә тиеш, алардан алар бирелгән бюджет керемә гомуми таләпләрне үтәп, финанс органы билгели торган тәртиптә кире кайтарылырга тиеш, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән.

Федераль бюджеттан бирелгән файдаланылмый торган бюджетара трансфертларны түләттерү Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән тәртиптә гамәлгә

ашырыла.

5. Финанс органы агымдагы финанс елы тәмамланганда бюджет акчаларын алуучыларны чираттагы финанс елының гыйнвар аенда Россия Федерациясендә эшлэми торган бэйрэм көннәрендә аларның эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән тәэмин итү тәртибен билгели.

6. Агымдагы финанс елы ахырына РФ БК нигезендә банк депозитларында урнаштырылган акчалар, шулай ук бюджетның бердәм счетында калган акчалар белән идарә итү буенча башка операцияләр буенча чаралар булу рәхсәт ителә.

5 бүлек. ЖИРЛЕКНЕҢ БЮДЖЕТ ХИСАБЫН ТӨЗҮ, ТЫШКЫ ТИКШЕРҮ, КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

42 статья. Бюджет исәбе һәм бюджет хисаплылыгы нигезләре

1. Бюджет исәбенә һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе РФ БК нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет исәбе авыл жирлегенә финанс һәм финанс булмаган активлары һәм йөкләмәләре торышы турында акчалата чагылыштагы мәгълүмат жыю, теркәү һәм гомумиләштерүнең, шулай ук әлеге активларны һәм йөкләмәләргә үзгәртә торган операцияләр турында мәгълүмат жыюның, теркәүнең һәм гомумиләштерүнең жайга салынган системасыннан гыйбарәт.

Казначылык түлүүләре системасында гамәлгә ашырыла торган операцияләр турында мәгълүматны жыю, теркәү һәм гомумиләштерү максатларында, Россия Федерациясе бюджет системасының бюджетлары структурасында һәм (яки) казначылык түлүүләре системасында катнашучыларның, шулай ук күрсәтелгән операцияләрнең (алга таба - казначылык учеты) нәтижеләре турында бюджет исәбен алып бару Федераль казначылык тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбе Россия Федерациясенә бюджет классификациясен үз эченә алган счетлар планнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Бюджет исәбен алу счетлары планнары һәм аларны куллану буенча инструкцияләр Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан раслана.

3. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) жирлек бюджеты үтәләше турында хисап;
- 2) жирлек бюджеты үтәләше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

4. Бюджет үтәләше турындагы хисапта Россия Федерациясе бюджет классификациясе нигезендә керемнәр, чыгымнар һәм бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәләше турындагы белешмәләр тупланган.

Бюджет үтәләше балансында жирлекнең финанс һәм финанс активлары, хисап чорының беренче һәм соңгы көннә бюджет исәбен алу счетлары планы буенча йөкләмәләре турында белешмәләр бар.

Эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисапта хисап чорында эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында мәгълүмат тупланган һәм дүлэт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча төзелә.

Акча хәрәкәте турындагы хисап бюджет акчалары белән дүлэт идарәсе секторы

операцияларен классификацияләү кодлары буенча операцияларне чагылдыра.

Аңлатма язуында бюджет үтәлеше турындагы мәгълүмат, бюджет үтәлеше турындагы хисапта бирелгән өстәмә мәгълүмат, Россия Федерациясе Финанс министрлыгының норматив хокукый актларында билгеләнгән мәгълүматны ачуга карата таләпләр нигезендә тупланган.

5. Бюджет акчаларын баш бүлүчеләр (бюджет акчаларын алуучылар) бюджет исәбенә һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясен үтәп, финанс мәгълүматын детальләштерүне тәмин итә торган ведомство (эчке) актлары кулланылырга мөмкин.

6. Жирле администрация карары буенча жирле администрация органнарының (аларның территорияль органнарының, казна учреждениеләренә) физик затларга хезмәт өчен түләү һәм башка түләүләр, шулай ук алар белән бәйләү мәжбүри түләүләренә Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларына күчерү, бюджет хисабын алып бару, бюджет һәм автоном учреждениеләренә берләштерелгән хисаплылыгын, бюджет исәбен алып бару, бюджет исәбен алып бару, бюджет исәбен алып бару, бюджет һәм Автоном учреждениеләренә берләштерелгән хисаплылыгын, бюджет исәбен алып бару, башка мәжбүри түләүләренә исәпләү буенча вәкаләтләре, мондый хисаплылыкны тапшыруны тәмин итү буенча муниципаль органнарда Россия Федерациясе Хөкүмәте, муниципаль берәмлекнең финанс органына билгеләнгән гомуми таләпләр нигезендә тапшырылырга мөмкин.

43 статья. Бюджет хисабын төзү

1. Бюджет акчаларының Баш администраторлары бюджет акчаларын алуучылар (бүлүчеләр), жирлек бюджеты керемнәре администраторлары, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы администраторлары тарафыннан бирелгән бюджет хисаплылыгы нигезендә бюджет хисаплылыгын төзиләр.

Жирлек бюджеты акчаларының Баш администраторлары бюджет хисаплылыгын ул билгеләгән срокларда финанс органына тапшыралар.

2. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисаплылыгы нигезендә финанс органы тарафыннан төзелә.

3. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора. Жирлек бюджетының үтәлеше турында отчет квартал саен бирелә.

4. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы финанс органы тарафыннан Башкарма комитетка тапшырыла.

5. Агымдагы финанс елының беренче кварталында, ярты еллыгында һәм тугыз аенда жирлек бюджеты үтәлеше турындагы хисап Башкарма комитет тарафыннан раслана һәм жирлек советына жиберелә.

Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

6. Жирлекнең финанс органы бюджет хисабын муниципаль районның финанс органына тапшыра.

7. Бюджет хисаплылыгын әлеге статья нигезендә бирү бюджет хисаплылыгы тапшырыла торган финанс органы тарафыннан билгеләнгән срокларда гамәлгә ашырыла.

44 статья. Жирлек бюджеты үтәлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Жирлек бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап авыл жирлегә Советында каралганчы тышкы тикшерелергә тиеш, ул бюджет акчаларының баш

администраторларының бюджет хисаплылығын тышкы тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

2. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, РФ БК таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирлек Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә район Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарыла.

3. Башкарма комитет, аңа бәяләмә эзерләү өчен, ағымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча, жирлек бюджетының үтәләше турында хисап бирә. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта башкарыла.

4. Районның Контроль-хисап палатасы, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылығын тышкы тикшерү күрсәткечләрен исәпкә алып, жирлек бюджеты үтәләше турындагы хисапка бәяләмә эзерли.

5. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапка бәяләмә район Контроль-хисап палатасы тарафыннан жирлек Советына бер үк вакытта Башкарма комитетка юллама белән тапшырыла.

45 статья. Жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапны Жирлек Советы тарафыннан тәкъдим итү, карау һәм раслау

1. Жирлек бюджеты үтәләше турында еллык хисапны тапшыру, карау һәм раслау тәртибе РФ БК нигезләмәләре нигезендә жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

2. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисаплылығының үтәләше анализын үз эченә алган аңлатма язуы, муниципаль йөкләмәнә үтәләше һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турында белешмәләр, жирлек бюджеты үтәләше турында карар проекты, Жирлек бюджеты үтәләше турында башка бюджет хисаплылығы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтәләше турындагы карарны раслау яки кире кагу турында карар кабул итә.

Жирлек Советы тарафыннан Жирлек бюджеты үтәләше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дөрөс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм бер айдан да артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

4. Жирлек бюджеты үтәләше турындагы еллык хисап авыл Жирлеге Советына ағымдагы елның 1 маеннан да соңга калмыйча тапшырыла.

46 статья. Жирлек бюджеты үтәләше турында карар

Жирлек бюджеты үтәләше турындагы карар белән, бюджетның керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының (профицит) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтәләше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтәләше турындагы карарга аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәре классификациясе кодлары буенча;

бюджет чыгымнарының ведомство структурасы буенча чыгымнар;

бюджет чыгымнары классификациясе бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча чыгымнар;

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча.

Жирлек бюджеты үтэлеше турындагы карар белән шулай ук жирлек бюджеты үтэлеше турында карар кабул итү өчен РФ БК, Татарстан Республикасы законы, жирлек Советы карары белән билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

47 статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле - район Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлегенә.
2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә эчке муниципаль финанс контроле финанс органының контроль эшчәнлегенә булып тора.
3. Муниципаль финанс контроле органнарының бюджет вәкаләтләре РФ БК нигезендә билгеләнә.